

312149

వ్రతి దిన మువ్రక టింవఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

వంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ మార్చి నెల 26-వ తేది మంగళవారము

No. 297

శ్రీ విశ్వనాథ సమేత పాఠశాల బహుళ ప్రథమ

నందిక ౨౯౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత

వత్తములు పొందియున్నది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము!

అన్ని విధములగు నొప్పులకు

సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన

మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0

డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

109, ప్రేరివోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

క్విలన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్.

THE QUILON BANK Ltd.,

(స్థాపితము 1919 సం॥)

ప్రధాన కార్యాలయము క్విలన్ బ్రాంచిలు. కాయంకులూ, తిరువనంతపురం, కొచ్చిన్, మద్రాసు.

ఈ దిగువ రేట్ల చొప్పున డిపాజిట్లు గైకొనబడును.

ఫిక్స్డ్	6 నెలలు	నూటికి	సం॥నకు	రు 5
	12	"	"	6 1/4
	24	"	"	6 1/2
	36	"	"	7%

వడ్డీ ఆరు నెలల కొకతూరి యివ్వబడును

సేవింగ్స్ బ్యాంకు దినవారి బాలన్సుమీద నూటికి రు 5 చొ॥ వడ్డీ యివ్వబడును రు 5
తేక దానికి కొన్నింటలు అయివుండవలెను.

కరెంట్లు, డిమాండ్ డిపాజిట్లు—సం॥ నూటికి రు 3.

C. P. MATTHEN, Managing Director.

రసాయన చయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను
మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు నల్లనుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరి
యితర రకములను ముట్టరు.

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

ప్రకటన

గుంటూరుజిల్లాకు గుంటూరులోనిన్న చేతు కనకరత్నం
గారిని, చూతలపువ ఇక్స్ పెక్టరుగా ఏర్పరచితిమియు, హయ్యర్
తేక శ్రీ ఇన్సూరెన్స్ ప్రీమియములవారికి చెల్లించి రసీదులు
పొందవచ్చుననియు, యింకను మా ఏజెంట్లు కాగోరినవారు
వారికి తెలియకర్చుకొనవచ్చునని తెలుపడమైనది.

కావలెను

మద్రాసు రాజధానిలో ప్రతిజిల్లా తాలూకాలన్నిటి
యందును, పనిచేయుటకు జిల్లా ఏజెంట్లు, ఏజెంట్లు, ఇన్
ఏజెంట్లు కావలెను. అవధివజ్జలు, హయ్యర్, శ్రీ ఇన్సూరెన్స్
సంగతులు, బాసుగా తెలిసినవారలు పలుకుబడికలవాల్సె
యుండవలెను. జీతం నెల 1-కి రు 40/- చొచ్చి తేక మంచి
కమిషన్ యివ్వబడును. నెలకు గ్యారంటీగా యింత వ్యాపార
మనకు తక్కువకాకుండ చేయవలెను.

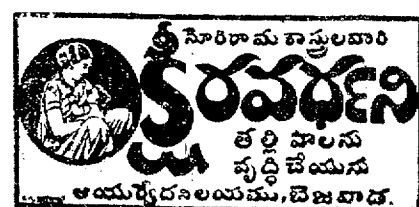
ఇతర వివరములకు—చావలి శేషయ్యగారు ఆర్డర్
జింక్, నూతనంబెంజెంట్లు కన్నా, విజయనగరం.

చేతు కనకరత్నంగాడ ఇక్స్ పెక్టరు, గుంటూరు,
వీనస్ అన్సూరెన్సు బ్యాంకు లిమిటెడ్,
మదరాసు.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భక్తమృత్యునకుచివ 5 శ్రక్కులను బదులు ప్రాయశ్చిత్తు
రూ 1-0-0, ప్రైవేట్ శ్రక్కు 0-4-0 ఆవును. శ్రక్కు ప్రాయశ్చ
కాశమును తెలుపవలెను సర్వకార్యములయందును జయము
పొందట "జయవశికరణి" తాయకు 1 కి రూ 2-0-0 ని. పి.
ఖర్చును. 0-4-0. 102

వి. కె. శతగోపాచార్యులు, తిరు త్తణి, చిత్రూరుజిల్లా

శ్రీరామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారము-బెడవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

నడు సెనిమిదవ వార్షికోత్సవము

శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ధర్మపుస్తక పహించుట

బెడవాడ, మార్చి 24:-నిన్న (28 వ తేదీ) సాయంత్రం శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యంలో క్రింద రామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారము యొక్క పదునెనిమిదవ వార్షికోత్సవము ఆరంభమై జరుపబడినది. సభనందు శ్రీ భాండాగారము దాదాపైని పెద్ద పంజీలి నిర్మించబడి దీక్షాగ్రములతో నలంకరించబడినది. భవనము ముందు శ్రీ దేశోద్ధారకునికి స్వాగత యెసంగుచు ఆర్చి కట్టబడి ఆరటి ప్రభుత్వముతో నలంకరించబడినది.

ప్రత్యక్షమున దాను విష్ణురావు పంతులుగారు శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ధర్మపుస్తక పహించుట యనునది ఉత్పాదన గావించిరి. దేశోద్ధారకుని ఘనతను వివరించి వారి ధర్మపుస్తక పహించుట కుభయూచన యనిరి. మద్రాస్ పరదరాజ గోపాలరావుగారు ఉత్పాదనను బలపరచిరి. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ధర్మపుస్తక పహించుట గావించిరి. ముగిసిన పంజీలి నలంకరించుట నరసింహశాస్త్రిగారు పుష్పకాలతో నలంకరించిరి.

సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతము

విశ్రుతారా!

ఈవార్షికోత్సవమునకు విచ్చేసిన మీకందరక్షణ సంఘమునకు నమ్రదండవూర్తకముగ స్వాగతము నర్పించుచున్నాను.

శ్రీరామమోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారము 1911 సంవత్సరములో స్థాపించబడినది. ఈ సంవత్సరము 1912 సంవత్సరములోనే సభ్యులందరినీ, అప్పటినుండి 1923 సంవత్సరమునకు ప్రతిసంవత్సరము ఆధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనబడుచుంటిని. తిరిగి 1928 సంవత్సరములో సభ్యులందరిచే నేతగీనముగా నావదని కెన్నబడి, ఇప్పటి కాస్తామం దున్నాను. ఈమధ్యకాలములో కూడ నాకు యాజమాన్యము లేకపోయినది ఈ సంవత్సరములో నాకోవిధమున సంబంధ ముండియున్నది. కావున దీనిసంకన పురస్కరించుకొని ఈ ప్రతిష్ఠాపనయొక్క జీవితములో ఇట్టి తిరి, ఈ సంవత్సరము అధ్యక్షుల పంజీలికొరకు పరిల్లుచున్నది, అది ఎంతవరకు ఫలప్రియమో నోచుచున్నది, ముందు బడిగవలసిన కృషియెట్టిదో, మనదేశమున చికాకుపరచుచున్న సమస్యలను సమన్వయించుటయందు మా సంఘ మెట్టిసాహసము నలంకరించుచున్నదో మీకు విన్నవించుట మాఖ్యావసరము నని నేను నమ్ముచున్నాను.

మనదేశ స్వరాజ్యము లభించినదింటనే తక్కిన సమస్యలన్నియు సమాధానమునని మనలో చాలమంది కలంచుచు అందుకొరకై కృషిచేయుచున్నాము. ప్రజలతోనూ మతభేదములు బాటివేయవలెను యాచుకాన గాని మనదేశమునకు మా క్రితదిన మనశాంతియు కొందరు ఎక్కాణియచున్నాడు. అన్నిటికన్న ప్రజల ఆర్థికస్థితి తాగుబడినగాని ఇతర యభివృద్ధి కాశీరదనియు అందుకు మాఖ్యాసాధనము తరవతిసంఘమునని స్పష్టమగుచున్నది. దేశోద్ధారకుని కృషిచేయుట యెసనియు మరొకరినకు చెప్పవలెను. ఈ సమస్యలన్నియును, ఇట్టి సమస్యలన్నియును అనుభవముగా సమన్వయమైనగాని దేశమునకు చేరుచులేదు. కాంతియుండదు. ప్రజలకు అభివృద్ధి లేదు. మనదాడు సంప్రదించుచున్నది. పాండవాలకు.

అంతలే దీని కన్నీటికి మూలసాధనము ప్రజల జ్ఞానవంతులుగా నుండుట. ప్రజలు జ్ఞానవంతులైనగాని ఏవిధమైన యభివృద్ధియును గాంచలేదు. అన్ని సమస్యలకు నిజాయితీపరమ తాతము. ఈవిషయములు ప్రభుత్వోద్వేగములకేది ప్రజానాయకులకేది కరతలములకేది. కాని ఇందుకొరకు క్రితదేయ వారు మిక్కిలి యెదురు. మనదేశమునకు స్వరాజ్యము లభించినది కనుక ప్రభుత్వోద్వేగములు కాలానుగుణమున సమాధానముల నిచ్చుచు కాలమును గడపుచుండుచుకొని ప్రజలను జ్ఞానవంతులుగా చేయుటకు తగిన దీక్షను జపించుటకు వలెను. మనము దృఢముగా నమ్ముచున్నది. ఈ భారము ప్రజలపైన యుండవలసినదే. "ఉద్ధరే చాత్మ నా త్మానం."

భారతదేశమునందున్న యన్ని దేశముల ప్రజలకు ఇందలి తత్వము అనుభవము స్వాగతమివ్వవలెను. ఇందువల్లనే విద్రాండు స్వరపు ప్రజలు ప్రభుత్వమును సుఖపించుచున్నది. స్వరాజ్యమును

పొందకపురము రాజ్యాంగప్రతిష్ఠాపనలకు భిన్నముగా జాతీయ యభివృద్ధిని సాధనసాధనములను సంపదలన్నిటిని ఆదేశపు ప్రజలే స్థాపించి నిర్వహించుచుండిరి. మనదేశమునకులూ కొందరు మాడ ఇట్లే చేయుట కలదు. ఈవిధానమునే పార్టీలలో గవర్నమెంటు అందుకు. మనదేశపుచరిత్రయందును సంఘటింపజేయుచుండును; సానికసంఘ కార్యములందును విచక్షణాబుద్ధితో అన్వేషించి నిజో తాదేయమునుగూర్చిన అమూల్యముగ కార్యవిధానము గోచరించును. రాజ్యాంగము, సంఘము అను ఒకటి కొకటి తోబడియుండని రెండు ప్రత్యేకసంఘాలు అవికాలమునుండియు భరతఖండమున పరిల్లినవి. ఈరెండు ప్రతిష్ఠాపనలను ఈ దేశపు ప్రజలు ప్రభుత్వమును నుండియు సదుపయోగించుచుండిరి. ఈ విధానము ననుసరించి ప్రజావికాసమునకు సాధనములను సంపదలన్నియు సంఘమునలనే నియమించబడుచు పరిపాలించబడుచు యుండెను. అట్టిసన్నియు ప్రభుత్వమునకు తోబడియుండలేదు. అందువల్లనే భరతఖండమున నానారాజ్యము తరిపాలించినను, ఇందు నానామతములు చొచ్చినను, ఎన్నియో అల్లరులు దోపిడులు జరిగినను భారతీయసభ్యుల విలక్షణమై, అందుకు తేవముగ తరిజ్ఞానము లేపు లేక ధారావాహికముగా నుండునట్లు, ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును కాపాడుకొనుచు ప్రజాభివృద్ధిని గాంచుచున్నది. ఈసాంప్రదాయమే భారతీయసభ్యుల తక్కిన ప్రపంచమున కంతకును ఉపదేశించు పరిజ్ఞాన విశేషము.

ఈ సిద్ధాంతమునకు మా ప్రతిష్ఠాపనకార్యములకును సంబంధ మెట్టిదో వివరించబడియున్నది. గవర్నమెంటువారిలనగాని స్థానికసంఘములనగాని ఏవిధమున సహాయము పొందకనే ఈభవనము నిర్మించబడినది సలహాను సలహాబుట్టలో మేము కొనియుంటిమి. ఈ భవననిర్మాణమునకు వ్యయమైన ద్రవ్యము నంతను ప్రజలనుండియే మేము సంపాదించియున్నాము. ఇట్లుగాక ప్రభుత్వమువారిలన ఏకాధిపత్యమునో అనేకమైన వారు ఎట్టి యక్కట్టులకు తోబడిపోవునటా కొందరైనను ఎరుగనివిషయము కాదు.

కావున ఈ ప్రతిష్ఠాపనయొక్క ప్రధానసూత్రము స్వాతంత్ర్యము. అందువలననే ఇందు ప్రజాభివృద్ధికరములను నట్టియు ప్రజాసేవను పురికొల్పునట్టియు ఉద్యమము లిందు యుద్ధిల్లినవి.

1918 సంవత్సరం ఆఫ్రాంతములలో కృష్ణానది కొలైరు పొంగి తత్ప్రత్యంతముల ప్రజలకు మిలితేనినట్లును కలిగినపుడు వారలకు సహాయము చేయుట కేర్పడిన సంఘమును ప్రథమమున ఈ సాంఘికతే ప్రారంభించిరి. ఆంధ్రదేశమున దంతలను వ్యాపించి అనేకయెవలకు కార్యదీక్షను, నేపాపరంపరతను, దేశభిమానమును, మాణిగిన్ని ఆంధ్రభాషలకు సంఘముయొక్క కార్యాలయ ముండే యుండెను. అందలి మాఖ్యాకార్యనిర్వాహకులు ఈ సంఘసభ్యులే. మనదేశమునది ఇతర భాషలతోద్యమములకును, యాంధ్ర యుద్ధమునకును గల ముఖ్యభేద మేమనగా ఆంధ్రోద్యమము ప్రభుత్వోద్వేగములకు సంబంధము లేకుండనే ఉద్భవించినది అభివృద్ధిని గాంచినది.

తెండ్రుకొండ:- అన్ని మరతులవారలకు సమానముగ యాదరణ ముండవలెను; మనదేశము దుద్భుతించుచున్న నానారాజకీయతను ముఖ్యము ఏకత్వవారితోను ఏకీభవించక అందరికిని సామాన్యముగ ఆశయముల పంజీలికొరకు ఈ సంఘము ప్రథమమునుండియు కృషిచేయుచున్నది. ఈ సంఘయొక్క యాదరణక్రింద హిందూమత ప్రవక్తలయొక్కయు పుణ్యపురములయొక్కయు విధివిధానములు లేట్లు జరగవలెనున్నవి అట్లే మహమ్మదీయుల కడుగులుకూడ జరగవలెనున్నవి. ఇందుకు అన్నిటికన్న ఈ సంఘము ఎవరియోగమును నానము చేయుటకు స్థాపించబడినో అట్టి శ్రీరామమోహనరావులే ప్రథమసాక్షి. ఇందువలననే సర్వమతముల వాదన, అన్నివృత్తుల యన్నవారు ఈ సంఘయొక్క అభివృద్ధికొరకు ప్రత్యేకమమునుండి కృషిచేయుట కలసింపుచున్నది. ఇకముందుకూడ ఇందుకు భిన్నముగా జరుగుటకు కారణము లేవు.

మాడవయంతము:- జ్ఞానము అనంతము; మనదాడు అమరకాలము సంపాదించుట తద్వయించవలసినది. ప్రజలు నానారాజకీయము కేర్పలు, వివిధరచులు, జరుజరు తెలిసిలేటలు, అసంఖ్యాకములకు తరిసితులతోను యున్నవారు కావున ప్రజల జ్ఞానాభివృద్ధి కొంప పరిల్లెడి ప్రతిష్ఠాపనలతో ప్రధానముగ ధర్మగ్రంథాలయమును వివిధాంతములు గల ప్రజలకు వారివారి కనుమరచార్థముల ననుసరించి జ్ఞానోపార్జనమునకు తగినసాధారణ విధానముల నలంబించుట మాఖ్యకర్తవ్యము. అంతకన్న ముందు ప్రజలనందరను అచ్చటి కాకర్పించుటకు గూడ ధర్మగ్రంథాలయ విధియే. ప్రాచీన కాలమును మనదేశమున దిట్టి సంస్థలుండియుండెను. మనదేశములు లిట్టివి. మన సాంఘికీకృత్యము లిట్టివి. మన గ్రామసంఘము లిట్టివి. దీని యన్నిటికన్న ప్రతిదినము గ్రామములందరు తమతమ వృత్తులకు సంబంధించిన వసులన్నియు తీర్చుకొన్న పిదప ఏమట్టిచెట్టు క్రిందనో, ఏ గ్రామ దానయిందో, ఏకచ్ఛబాడవలనో సమాజేతమై ఇరావతసాఖ్య సాధనములకు విషయములను గూర్చి ఇష్టానుష్ఠాన జరుపుచునా నేశములు నిట్టియే.

గ్రంథాలయ మన్న పురాతనకాలములందు కేవలము గ్రంథనిక్షేపములుగా నుండెను గాని ఇప్పటికాలపు సంస్థలెట్టివిగావు. ఈయుద్దయము ఈకాలమునందు మనదేశములో బహిరారాష్ట్రమును మిక్కిలి అభివృద్ధిని గాంచినది. కావున నై నచేసిన ప్రాచీనసంస్థలయందు నిమిషమున్న సాంప్రదాయ సూత్రముల ననుసరించియు అభివృద్ధిచాడకము లగు ఆధునిక కార్యవిధానము ననుసరించియు ఈసంస్థలు నడిపినగాని తగినంత లాభము చేకూరదని మేము నిశ్చయించుకొంటిమి. అందుకు ఫలితముగ అప్పటికిని ఇప్పటికిని మాసంఘ కార్యదర్శిగారు శ్రీయత అయ్యగారి కేంకట కమలాక్ష్య పంతులుగారు బహిరారా నగరమునకు వెళ్లి అచ్చట అఖండముగా జరుగుచున్న కేంద్రగ్రంథాలయసంస్థయొక్క కార్యములను విచక్షణతో అభ్యసించి వచ్చిరి. అందుకు ఫలితముగ మాసంఘయందు కొన్నిటి అభివృద్ధిని ఇదివరకే చేయగల్గితిమి. అందు బాహ్యముఖ్యమైనది. సంచారగ్రంథాలయ పేటికలను గూర్చి ప్రయత్నించుచున్నాము. అచ్చటచ్చట ప్రాంతసామాన్యమునున్నది. అచిరకాలమున ఫలవంతమునని నమ్ముచున్నాము.

మరొక యలకము. గ్రంథవిస్తరభితిలో ఇంతటితో విరమించుచున్నాను. అదికాలము నుండియు దానము మనదేశమునందు పరమధర్మముగా తరిగింపబడుచుండెను. ఈదానము మనదేశములో చాలమంది దేశములకును, సుత్రములకును మాత్రమే వినియోగించుచున్నాడు. మన సాంప్రదాయ ముట్టిదికాదు. "సప్తపతానములు" ప్రతినిదిట్టి ప్రజోపయోగకరముగ అన్ని కార్యములనుగూర్చి దానము చేయుటయే పురాతన కాలమునుండియు ఇచ్చట జరుగుచున్నది మనకు బోధకమునున్నది.

మాసంఘముయొక్క దానమునకు తరచుపాత్రతను గమనించుటయు, అందుకొరకు ఉదారముగ ఈని ఇచ్చుటయు సంసిద్ధియైనది. మాభవననిర్మాణమునకు కారణభూతు లగు క్రిశ్చియన్లను నడింబియ్యూన జమిందారుగారు కలసి వివరంకట్రామాచార్యుగారు ఇందుకు మార్గదర్శకులు. మాసంఘమునకు శ్రీకాళును జేరుగా నిర్మించుటకు వల్లూన వెంకాయమ్మగారు 2000 లు సొమ్మును అవ్వముగానిచ్చి కృతార్థులైరి. మన విష్ణుడు సమాజేతమైన వహి శ్రీయతేశ్వర శాస్త్రి సూర్యనారాయణరావుగారు నిర్మించి యున్నారు. అచిరకాలమున దీనిని పూర్తిచేయుటకు మేము ఆత్మతతో ఎదురుచూచుచున్నాము.

మాసంఘముయొక్క ఆశయము లెట్టిదో మీకు స్పష్టముగా మనవి చేసియున్నాను. మా కింకనెన్నియో యాశలున్నవి. ఈ మధ్య అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభాసదస్యమున కలకత్తానగరమునకు మాతో కొందరే తెచ్చినపుడు అచ్చట వంగీయ సాహిత్య పరిషత్సంఘభవనమును సందర్శించి యుంటిమి. అచ్చట జరుగుచున్న భాషాసేవయు దేశసేవయు అఖండము. అందు మాఖ్యముగా అనుకరించవలసిన విషయ మెంతటి నాకు గోచరించినది. వంగభాషకు నేంచేసి క్రిశ్చియన్ల కవులందరకు అచ్చట ప్రతిమలను పెట్టి యున్నారు. మన రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయమున మన యాంధ్రకవుల నందరను మన మెందు కట్లు ఆరాధించకూడదు. ఈ సూచనను తమ కందరకు ను చేయుచున్నాను. మన యధ్యక్షు లిప్పుడు బహిరంగపరచుచున్న దాను శ్రీరామమోహనరావుగారు యాచుటయు ఈ భవనమునందుండుటయే ఇందుకు కుభయూచనము. ఇంక నెన్నియోవిధముల మాసంఘ మభివృద్ధి చెందవలసియున్నది. మా భవనము మాడు అంతముల మేడకట్టుటకు తగినట్లు పునాదులు వేసియున్నాము. అట్లే మా సంఘముయొక్క ఆశయము లభిదికాలము లైనవి. వానిని పండించు భారము మీయందరియందు చున్నదని సభయముగా మనవిచేయుచు ఇంతటితో విరమించుచున్నాను.

సూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రి, అధ్యక్షుడు.

* * * * *

శ్రీరామమోహనరావు యాచుటయు

క్రిశ్చియన్లకు దాను శ్రీరామమోహనరావు పంతులు ను బహిరంగపరచుచు శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగా రిటుల ముచ్చటించిరి.

దాను శ్రీరామమోహనరావు చిన్నతనమునుండి ఎటులగుచును. వ్యయంకే క్రితవన ఎట్టి కార్యమునైన సాధించగలుగుదుమనెడి పాతమును మనము శ్రీరామ పండితుల జీవితములను నేర్చుకొనుచున్నాము. కేవలము తెలుగు, సంస్కృత భాషలయందు మాత్రమే పాండిత్యముండియు పీడకట్టాను పాండిత్యంబును గడించగలిగిరి. ద్రవ్యార్థముతో గొప్పతనములేదు. పంపాదించిన ద్రవ్యమును ప్రజోపయోగము కొరకు వెచ్చించుటయందు గొప్పతనము గలదు. అట్టివారిని తలచిన కలమములు పొవును. అట్టి లోకహిత కృషిలములు కరీరమును జిదివిపోయినను వారి ఆత్మ నిలచియుండును. అట్టి ముక్కు తకార్యములను శ్రీరామమోహనరావు కాశ్యతక్కిరి గడించిరి. వారు సంగీతము, అభినయములందు విశేషకై నీ కరిగియుండిరి. వారివద్ద నేర్చిన అభినయకాస్త్రము ప్రదర్శించ

బడుటచేత నేడుకగ నుండెడిది. దానివారి కలుంబులు ను
 (కనెడమైనది. శ్రీరామమండలికి నుమాట; వనుమలకుడ
 ఉత్తరంగామైన కార్యములను చేయుచున్నార. శ్రీరామం
 దిరులవారి ఛాయాపటమును రామమోహన గ్రంథాలయము
 నం దుంచుటచేత ఇచ్చటికి వచ్చెనువారికి సంకల్పాత్మకములు
 వృద్ధియగునని నమ్ముచున్నాను. ఈ ఛాయాపటమును బహిరం
 గవరుదుటకు విక్రీయింపఁగలము కలగుచున్నది."

ఆధునికాంధ్రవాద్యము

పిమ్మట అబ్బూరి రామకృష్ణరావుగారు ఆధునికాం
 ద్రవాద్యమును గూర్చి యుత్సాహించిరి. దానిని క్లుప్తముగ
 నిందు బొందుపరుచుచున్నాను.

ఆధునికాంధ్ర వాద్యము అరణ్యమలాటిది. ఒకచో
 టనున్న విషయముకాదు. వక్రీయ, వక్రాలను చూచి నేక
 రించవలసినది. కవిత్వమునుగూర్చి అక్కిరాజు ఉమాకాంతం
 గారు విశిష్టమైన వరికలన చేసినారు. నవ్యుల వాటికంటె
 తెలుగున కవిత్వము లేదనిరి. అయితే భోగరాజు వారాయణ
 మూర్తిగారు మున్నగువారు ఆంధ్రకవిత్వము పరియైనత్రోవనే
 నడుచుచున్నట్లు అభిప్రాయ వదులుచున్నారు. ఎవరి యభి
 ప్రాయ మెట్లున్నను, దువ్వినట్లుం చక్కని వద్యమును వ్రా
 యుట మనకు అలవదినది. కవిత్వకృత్ గొప్పది. కావ్యము మహా
 గొప్పది. మొదలువ్రాయబడిన కావ్యప్రబంధముల ననుసరించి
 యే కవిత్వమునడుచుచున్నదిగాని మాత్రంభక్తి-పుట్టలేదు. అందు
 అక్షరనిరూపణకు కావ్యమింకను ముందుగలదు. నేను యీ విష
 యమున ఎక్కడవరకలన చేసియుండనందున ఒకకాటకరచనను
 గూర్చియే మాట్లాడుతును.

దేశాంతరములందె గొప్పకృతి యీ దేశమునకు వచ్చిన
 దని కొందరి అభిప్రాయము. ముందు మద్రాసు, కలకత్తాకు
 చేరెను. మధ్యనన్నుండ నునకు త్వరగచేరెను. సంగభావ
 యందు నూతనభక్తి చక్కగ వట్టుబడినది. మనము సందేహిం
 చుచున్నాము. మనకు ఆంధ్రకవిత్వ గోచరమై ప్రత్యేకమైన
 విలక్షణకృతినిగ్రహించి అవలంబించుటకు దైర్ఘ్యసాహసములు
 లేక నెడకాదుచున్నాము. ఆంధ్రదేశమున ఎవరిపు సకములను
 వారే ప్రచురించుకొనవలసి వచ్చుటవలన కొంతకష్టపరిస్థితు
 లేర్పడుచున్నది. ప్రత్యేక ప్రచురణకాములు యేర్పడినచో
 ఇచ్చటికన్న పెక్కుమో వేగముతో చక్కనిగ్రంథములు జయలు
 చేరగలవు.

కాటకసందర్భమున ఆంధ్రదేశము ముందంజవేసినది.
 మనవారు ఆరిలేరారు. మనదేశమునందు కాటకము వరిణత
 ని తి కి వచ్చి నది. ఆ యి లే మనము యీ విన్న
 ప్రదేశములో మన గొప్పతనమును మనముచూచి సంతోషించ
 రాదు. ప్రపంచముందలి కాటకకళ ఎటుల అభివృద్ధిచెందినది
 యీ మనము చూచితిమేని మనలోటు మనకు గోచరమగును.
 అప్పుడు మాత్రంశ్రావ్యముతో అభివృద్ధిపూర్వముల కరయగలు
 గుడుము. కాటకమునందలి అందరు నటులు అభివృద్ధిపూర్వముల
 నవలంబించవలయును. అంతియేగాని ఏ రాఘవాచార్యులుగా
 కొక్కరుమాత్రమే విశేషకళాభ్యుదయము ప్రదర్శించినంతమాత్ర
 మున కాటకము జనరంజకము కాజాలదు. రషియానుండలి
 కొట్టికర్తలుచేరి చక్కనికాటకముల వాదించుటకు యేలది
 సువత్సరములు విశేషముగ డబ్బును ఖర్చుపెట్టియున్నారు.
 అందువలన అవటి కాటకకళ అభివృద్ధికి రాగలిగినది. అటులనే
 అమెరికాయందు గూడ ఒక్కొక్క కాటకమును సినిమాలో
 నికి మార్చుటకు ప్రజాసంఘము అనేకసంవత్సరములు యత్నిం
 చురు. మనదేశమునకూడ కాటకకళ అభివృద్ధికి రావలయునన్న
 ఏ ప్రదేశమున ఈకళ అభివృద్ధిలోనందెనో అవటికి మనవారు
 దెట్టి ఆహ్వానము మనదేశమున ప్రవేశపెట్టినచో మన కాట
 కములు ప్రఖ్యాతికి రాగలవు.

మనదేశమున అభినయ కళాస్త్రము ఉత్కృష్టస్థితికి
 వచ్చెను. కాటకరసమున ఆకాస్త్రమునం దభిరుచి తగినది.
 మన కాటకకళ అభివృద్ధికి రావలయునన్న సాంప్రదాయముల
 ను మనము వినువరాదు. మనదేశమున వరికరములు విశేషజ్ఞా
 నము గలవు. కాబట్టి యిందునుగూర్చి మనవారు తగినకృషి
 సల్పినచో తగినఫలిత ముండును. రామమోహన లైబ్రరీయందు
 యిట్టికృషి సత్పజునని నమ్ముచున్నాను."

పిమ్మట నూరి వెంకటవరసింహ కౌత్రిగారు విశేషకను
 సమర్పించిరి. తుర్రుపాటి గోపనరావుగారు వద్యములను చది
 విరి. వందేరి వెంకటేశ్ కౌత్రిగారు శ్లోకములను చది
 వారు. దాను త్రివిక్రమరావుగారు ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయో
 ద్యమమునుగూర్చియు, పాశ్చాత్యదేశములందు యీ యుద్య
 మునకు ఎంతసొమ్ము విరివిగ పెచ్చించబడుచున్నవనియు వివ
 రించి గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ఆశీర్వాదముగూర్చి యుత్సా
 హించిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

పిమ్మట శ్రీ దేశోద్ధారక శాశ్వతరావు పంతులుగారు
 నిట్లు నుత్సాహించిరి:—నన్ను అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనినందు
 అను కృతజ్ఞుడను. వద్యములు, శ్లోకములు చదివినవారికికూడ

కృతజ్ఞుడను. కాని అందుగల అధికారమును నేనంగీకరించను.
 భవన నిర్మాణమునుగూర్చి నా మిత్రులు నూచించినారు.
 భవననిర్మాణము భగవదాత్మకము. ఈశ్వరసంకల్పముసార
 ముగ పర్యవర్తములు సానుకూలమగును. రామమోహనగ్రంథా
 లయమున నా మిత్రులు నూరి వెంకటవరసింహకౌత్రి, అయ్యం
 కి వెంకట రమణయ్యగారలు స్థాపించినవారిగ నాకుకూడ వారి
 తోపాటు గ్రంథాలయోద్యమమునందు సంబంధము గలదు.
 గ్రంథాలయోద్యమము కొంత ఉపకారము చేసినది. విజ్ఞానము
 ప్రబోధము యీ యుద్యమమువలన అభించినది. విజ్ఞానము
 వంతము ఒకచోట చేర్చుట గ్రంథాలయోద్యమము ద్వారామనం
 దుచుకొనినది. గ్రంథాలయముయొక్క ఉపయోగమును
 గ్రహించగల అధికారినికూడ యీ యుద్యమము తయారు చేసె
 నది. అందులకు తగిన గ్రంథాలయపాఠకు డుండవలయును.
 ప్రజల శిక్షణాభివృద్ధి మన కవసరము. అందులకు గ్రంథా
 లయము లభ్యవసరములు.

అపహయోద్యమము వచ్చినపిమ్మట మనము రాజకీయ
 రంగమున ప్రవేశించినాము. ఇటు ప్రవేశించుటవలన గ్రంథా
 లయోద్యమము వెనుకబడినది నుంచినది నా అభిప్రాయము.
 మనము 400 యేండ్ల క్రింద మన సంప్రదాయమును వదిలి
 నాము. మ అ చి పో య న వా ని ని మ ర ల కా వ ల యు
 ననుచున్నాము. 400 ఏండ్ల సంఘర్షణ జరిగిన పిమ్మట
 వెంటనే సహజరమణ లభించుట దుస్సరము. అందులకు సంపూ
 ర్ణ స్వాతంత్ర్యము మనకు లభించవలయును. మనప్రజల బంధు
 డుటకు స్వతంత్ర మండలితీరవలయును. మన మనకు సంపూర్ణ
 ముగ దానిపర్యవసరం దున్నది.

శాంతిసూక్తులను నిర్వహింపడు. ఆయన చూపిన ఆప
 హయమును మనము అవలంబించి స్వతంత్రులము కావలయు
 ను. స్వతంత్రులమేనది యేకాగ్రమును సాధించవలయు. పోతన
 కై వల్లభాప్రికి భగవంతుని వచ్చునని ఎరికిని కృతినీయలేదు.
 స్వతంత్రులమే మనకు లభించినది. మనము స్వతంత్రులము కా
 జాలము. ఈ ఉద్దేశ్యముతో పాశ్చాత్యుల యీ యుద్యమమున
 చేరినారు. దానితో గ్రంథాలయోద్యమమునకు దెబ్బతిగినది.
 అపహయోద్యమమునకు సంపూర్ణ విజయము చేకూర లేదు.
 కాని అందువలన మనము నిర్భత్యమును చెందనక్కరలేదు.
 క్రమేణ వచ్చిన వికాసమే పరియైన వికాసము. అట్లునటంజేసి
 అపహయోద్యమ ఫలితముకూడ నిరంతర నుండగలదని నమ్ము
 చున్నాము. స్వరాజ్యము వచ్చునరేకి మనము దానిననుభవించ
 గల అధికారమును పొందవలసియున్నది వర్తమాన ప్రయత్న
 ములకు పూర్వప్రయత్నములకు సర వర్తము తదర్పవలయును.
 భిక్షత్వమున ఏకత్వము సిద్ధించవలయును.
 పూర్వపు విజ్ఞానము పునరుద్ధరించబడవలయును. ఇట్టి ఆశయము
 అతో ఈగ్రంథాలయము స్థాపించబడి వనిచేయుచున్నది. ప్ర
 యోజనము స్థాపించినవారి ఆశయములనుబట్టి యేర్పడును.
 సంపూర్ణ పరిజ్ఞానముగలవారు గ్రంథాలయ పాఠకులుగనుండు
 టవునరము.

మనము ఆంధ్రవాద్యము చరిత్రను వరికలించితిమేని
 యేయగమనందైనను మనము వేదాంతము మనల. కాకరించి
 నయుల విదితమగుచున్నది. 5 ఏండ్లనుండి ఆంధ్ర వాద్యము
 చరిత్రను తయారుచేయుచున్నాను. 12000 అచ్చు అయినట్టిది,
 15000 అచ్చుకావలయునట్టిది గ్రంథముగలవు. ఈవాద్య
 యమునబట్టి చూచితిమేని ధర్మముయిద, మతముయిద ఆంధ్రు
 లకు అభిలాష మెందుగనున్నట్లు స్పష్టపడుచున్నది. పెద్దన
 మనవరీత్రయందు ధర్మజ్ఞానముల సమన్వయము కుదిర్చినారు.
 భక్తిజ్ఞానముల సమ్మేళన మొనర్చినారు. సత్యపుత్ర ప్రజలలో
 భావయందు మార్పుజరిగి తీరెను. అయితే పూర్వావరసంద
 ర్భములనుసరించి మార్పు అవసరము. భావసంకుదిగల వాద్యము
 నిర్మాతలు భావను సంస్కరించగల అధికారులే యున్నారు.
 అంతియేగాని ఏకాద్విగనో తెలుగును నడిచి భావసంస్కరించ
 గలుగుదు మునుట సరియైన వని కాదు. ఏది ఎట్లున్నను
 సంపూర్ణ స్వరాజ్యము సిద్ధించిన కాని సంపూర్ణ
 నిర్మాణకృత్ మనకలవడదు. మనప్రబంధకర్తలు 800 ఏండ్ల
 నుండి గ్రుడ్డిగ ప్రాతీహర్షములనుసరించుచున్నారు. అన్య
 తంత్రులే యందులకు కారణము. మనము స్వతంత్రులమైనచో
 పూర్వాదారము వదిలి నూతన వికాసమును సృష్టించ
 గలగుదుము.

గ్రంథాలయమును గూర్చి యొక్కమాట చెప్పచున్నా
 ను. గ్రంథాలయమును సోపానకట్ట మార్చుకూడదు. రెంటి
 ఆశయములు వేరేవు. గ్రంథాలయమునందు వక్రీకావలము
 గ్రంథవరికలన, సంఘసేవ, దేశసేవ, ప్రధానకార్యములు. కృష్ణ
 వరదల సందర్భమున రామమోహన గ్రంథాలయ మొనర్చిన సేవ
 ప్రశంసనీయును. ఈభవనము పూర్తికాతదని కొందరు చెప్పిరి.
 త్రివిక్రమరావుగారుపాశ్చాత్యదేశమునందలి గ్రంథాలయములకు
 గల మహాసాధములను వర్ణించిరి. వరిమందిచేరి యీశ్వరిచేయు
 దమనే నిరసంకల్పమునచో పూరినదియైనను సరిపోవును.
 సర్వోత్కృష్టము అవసరముగాని మహాసాధము కాదు. వర్తమాన
 కాలమునదేశము, సంఘము, వాద్యములములకు సేవచేయుట మన
 ధ్యేయమున్నది.

కేంద్ర గ్రంథాలయప్రయత్నము సఫల మగుట
 వెనుకాడ, మార్చి 24:—నేటి యుదయమున బ్రహ్మ
 శ్రీ చెరుకువల్లి బుచ్చిరామయ్యగారు నూర్యనమస్కారము
 లనుగూర్చి బోధ గావించిరి.

సాంఘికము శ్రీ దేశోద్ధారకుని అధ్యక్షతక్రింద మ
 రల సభ జరిగెను. శ్రీయంత భోగరాజు వట్టాభిసేతారామ
 య్యగారును, శ్రీమతి స్వయంత్రు అమ్మగారు కన్యకారాను ఉప
 న్యసించిరి.

వట్టాభిసేతారామయ్యగారు ఆధునికాంధ్రుల దేశాత
 యములను గూర్చి మాట్లాడిరి. హిందూదేశము అంతయు ఒ
 క్కటే యియు, అందరి పర్యత, సంప్రదాయములు ఒక్క
 టే యనియు ఆంధ్రులుకూడ తమవిధికి తాము నెరవేర్చి దేశ
 తేమమునకై కృషిచేయుదని ప్రబోధించిరి. ఆంధ్రులు తా
 వావలయును, ఉద్రేకపూరితులను, త్యాగవంతులను అగుదు
 రనియు ననిరి. కాని కార్యదీక్షత అరంభమునం దున్నంతగ చివర
 వరకు లేకుండుటకు విచారమును వెలుబుచ్చిరి. దేశమున తా
 లుకా జిల్లా బోర్డుల ఎన్నికల సందర్భమున నేర్పడిన కక్షలు
 ఎల్లరకు వరితావమున కలిగించుచున్నవని నుడిచిరి. దేశమున
 బహుశాయకత్వము పనికిరాదనిరి. ఆంధ్రులు స్వాతంత్ర్యకరత్వ
 మును రూపుమాపి, ఆహంకారమును అడుగంటి వేసి ఒకే శా
 యకుడు చెప్పినట్లుల నడుచుకొనుట ప్రారంభించ వలయు
 ననిరి. ఆంధ్రులలో అనేకమంది దేశాభిమానపూరితులై దేశసే
 వయందు అనేకకష్టములపా లెరినియు, అట్టివారు మామూలు
 లయందు అన్నములేక మలముల మడుచుచున్నారనియు, అట్టివా
 రికి తగినసదుపాఠమును కలగజేయుట దేశముయొక్క నిధి
 యనియు వట్టాభిసేతారామయ్యగారు పాద్యరించిరి. మహా
 త్ములవారు ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చుచున్నారు. ఖద్దరు ఉత్పత్తి
 కావలయును. అందులకు ఎల్లరు గాంధీగారికి కానుక లభించవల
 యునని ప్రోత్సాహపరిచిరి.

పిమ్మట గ్రంథములకు అమ్మగారు "బాతీయకప్రాధ
 పిక పాఠశాలలయందలి విద్య" అను విషయమునుగూర్చి చక్కగ
 ఉత్సాహించిరి. మనదేశమునందలి విద్యను నేర్చువిధానము కొర
 నులినదని నిరూపించిరి. పాశ్చాత్యదేశములందలి విద్యావిధా
 నము ఎట్టి అత్యున్నతస్థితియందున్నదియు వివరించిరి. ఆ దేశమున
 గవర్నమెంటు ప్రజలు ఒక్కటియే యొనడున అటుల జరుగు
 చున్న దనిరి. ఇటులనే ప్రజ గవర్నమెంటు వేరు. కనుక గవ
 ర్నమెంటు చేయనివనిని జనులు స్వయముగ సానుకూలరమ్య
 కొనవలయును. లైబ్రరీలు మున్నగుసంస్థలు జ్ఞానమును వ్యాపిం
 పజేయవలయునని చెప్పిరి. మనదేశముయొక్క శాగరికత కేటి
 దనుక ఎన్ని దండయాత్రలైనను ఎదిర్చినటులు మన శాగ
 రితయుక్క గొప్పతనమును స్పష్టపరుచుచున్నది. మనవారు
 ధర్మమును సాపించుటకే యత్నించిరిగాని నేడుండి లేవు మా
 యమెపోవు రాజ్యములకొరకు యత్నించలేదు. మహాసామ్రా
 జ్యము లడుగం యెనుగాని మనజేదములు సిర ముగ నున్నవి.
 ప్రపంచకాలిని పునరుద్ధరించుటకు మనదేశము నిరీక్షించు
 చున్నది. బుద్ధుడట్టికార్యమును సాధించెను. మహాత్ములవారు
 కూడ ప్రారంభించిన యుద్యమము తత్సంప్రదాయముసారము
 గ నే యున్నది. ప్రపంచకాలి యీ యుద్యమమువలన సాధ్యము
 కాగలదు.

మన మెప్పుడు వరసమై పోయితిమనియు, భవిష్యత్తు
 లేతోవంతయు నుండునని మనము కొరుడుంటిమో అట్లుదే
 వన బాతీయక నిలిచినది. ఈ బాతీయకభిమానమునే గ్రంథా
 లయములములమునను ఇతర ప్రజాపితసంస్థలను న్యాప్తి
 కెంజింపవలయును.

అధ్యక్షులవారు సభను ముగించుచు నలముతుఅమ్మగారు
 గారి యుత్సాహమును కొనియాడిరి. స్త్రీలు విద్యాభ్యాసం
 దుండి ఎట్టి దేశహితైకమైన వనముల చేయగలుగుదు రనుటకు
 యీమెగారి ఉత్సాహము తార్కాణముగ నున్న దనిరి.

రామమోహన లైబ్రరీ నూరి వెంకట వరసింహగారు
 అత్యుంకి వెంకటరమణయ్యగారు స్థాపించి గ్రంథాలయోద్య
 మమును హిందూదేశమునందలిను వ్యాపింప జేసినందుకు వారి
 కి వందనముల నర్పించిరి.

రామ మోహనగ్రంథాలయమున కేంద్రగ్రంథాలయ
 ముగ చేసి ఆంధ్రగ్రంథముల నన్నింటిని యచట సమగూర్చి
 వలయుననిరి. అందులకు తాముతగినటుల తోడ్పడుదుమని వాగ్దా
 న మొనర్చిరి.

పెద్ద భోట వీరయ్యపంతులుగారు సభాధ్యక్షునికి ఉత్సా
 హములకు ఉత్సాహముగారికిని సభ్యులకును వందనము లర్పిం
 చిరి. ఇంతటితో సభ ముగింపబడినది.

కే ద రి న్

గ్రంథకర్త:—శరణు రామస్వామి చౌదరి
 రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనుబాదము
 శాశ్వతస్థితిమగు ఒకవీరమాత చరిత్రము. అందును చదువరికి
 కుంభకైలితో వ్రాయబడినది. ఉన్నత పండితాచార్యులవారి
 అభిప్రాయము ఏకగండు. ధర 0.40.
 ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మద్రాసు.

(వ్యవస్థాపకరాజు)

మద్రాసు సంగీతవిద్యత్సభ

బహుమానపత్రముల నొసగుట

ఇటీవల మద్రాసు సంగీతవిద్యత్సభవారి యజమాన్యమున జరిగిన సంగీత పోటీలో గెలుపొందినవారికి బహుమానపత్రములు ఈనెల 24 తేదీన సాయంత్రము తిరువల్లికేజీ హిందూ హైస్కూలులో డా. య. రామరావుగారి యధ్యక్షతన సాత్తూరుజమిందారుగారిచే నొసగబడెను. పభక శ్రీలం పురుషులు ఆసేతులు విచ్చేసిరి.

ప్రారంభమున వధ్యక్షు. లిట్టు నుడివిరి: ఈవిద్యత్సభయొక్క మఖ్యోదేశములలో నొకటి తరుచుగ సంగీతమునందు పా

టీలనుజరిపి దానియభివృద్ధి కొరకు పాటుబడుటయనియు, మానవులకు సంగీతము మఖ్యవిషయమనియు, పాతకాలమును కళాకాలమందును సంగీత మొకనిర్బంధవిషయముగ చేయబడవలెననియు, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము దీనిని గుర్తించెననియు, సాత్తూరు జమిందారుగారివంటి శ్రమఖుల సాహాయ్యమున మరల నీకళ యభివృద్ధి గాంచగలదనియు, ఇటీవల కార్పొరేషనువారిచే విధింపబడిన వినోదములవన్నులవలన సంగీతాభివృద్ధికి భంగము కలుగుననియు, కావున ఆవన్నును తీసివేయుట అవసరమనియు నుడివిరి.

ఎన్. వి. కాళురకొగారు తమిళభాషలో మాట్లాడును సంగీతవిద్యత్సభ తీర్మానపథ్యాలవలె ధనలాభముకొరకుగాక సంగీతాభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నదనియు, సంగీతకాస్త్ర విషయమున కొంతకరిగోధనగూడ జరుగుచున్నదనియు పలికిరి.

ఎన్. వత్సయ్యారెగారు వైదిద్యత్సభక శ్రమఖు వత్సవిధముల తోడ్పడవలెనని హెచ్చరించిరి.

పిదప సాత్తూరు జమిందారుగారు సంగీతపోటీలో గెలుపొందినవారికి బహుమతిపత్రముల నొసగిరి. ఈపథ్యములకు కార్యక్రమమును అధ్యక్షుతో తానుగమనించుచున్నాననియు, దానియభివృద్ధికి తనకేర్తించవలెక తోడ్పడద ననియు వాగ్దత్త విడిచి.

పిదప కొంతసేపు గానప్రదర్శనము జరుపబడెను. తరువాత పభ్యముగి నెను.

ఉపయోగించెడి తావుననే తయారగుచున్నది

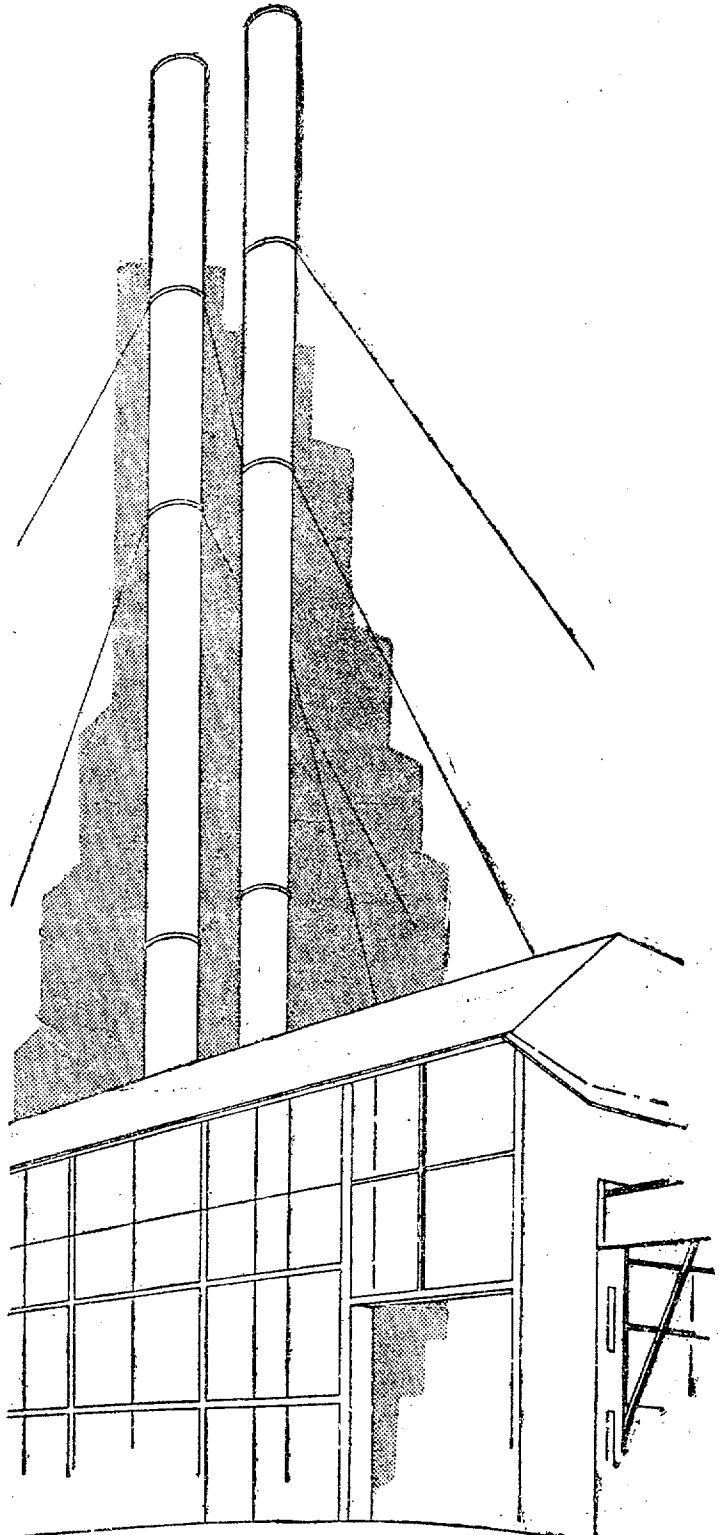
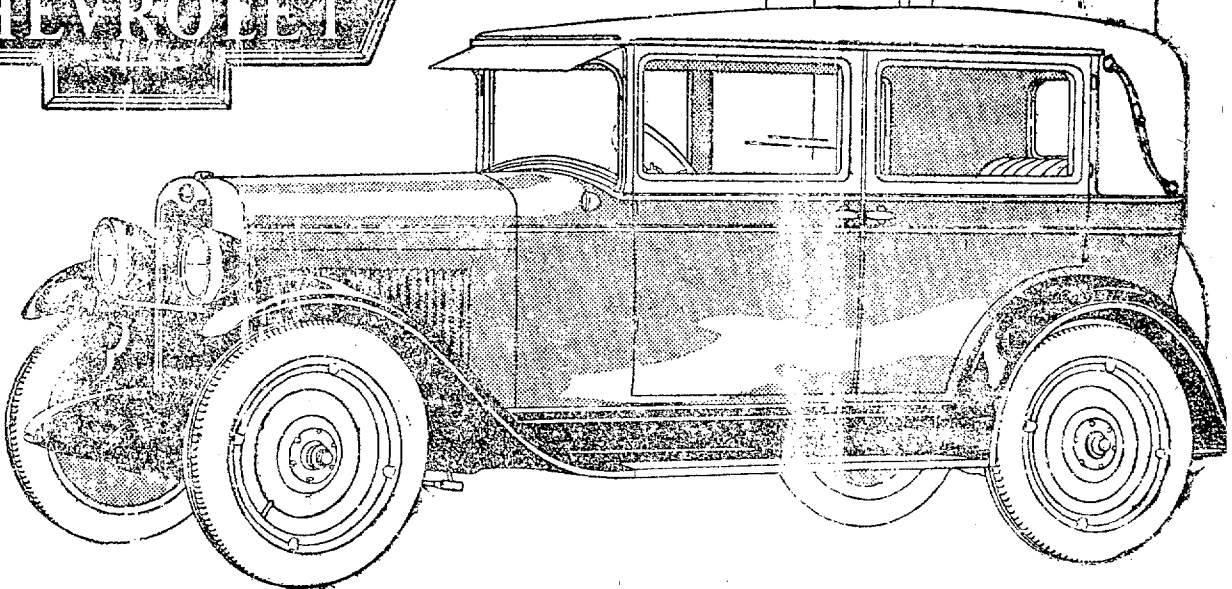
1928 డిశంబరులో మొదటిపర్యాయమున ఎసంబ్లీ వారివద్దనుంచి వచ్చినవెంటనే, బాంబాయి జనరల్ మోటార్స్ ఫాక్టరీవారు ఇండియా, బర్మా, సిలోను, తూర్పుపర్షియా దేశములకు మూడువేలకు ఎక్కువగా కార్లను పంపియున్నారు. ఇంతధరలో పొందదగిన యితర కార్లయందు వేటిలోలేని నాల్గునడుపాయములు యిందు కలవు. ఈప్రాంతపు పరిస్థితుల ననుసరించి యిచ్చటనే తయారగుచున్నది. నడుపవలసిన రోడ్లమీదనే పరిశీలకు లోనగుచున్నది. కావలసిన విశిష్టాంగములు నష్టయిచేయ గల డీలర్లవద్దనే మీరు కొనుట తటస్థించుచున్నది. కార్ల మెకానిజమ్ నేర్చుకొనినవారలు దేశమం దెల్లడల తయారగుటబట్టి, మీకార్లను ఎల్లప్పుడు మంచిస్థితిలో నుంచు కొనుటకు వీలుకలదు. చివర్ లెట్ కారును మీరు కొను నప్పుడు, ఏకప్రము సంభవించునని భయము ఉండదు. తక్కువ ఖరీదులో కారును పొందవచ్చును. రేవులవద్ద ధరలు: టూరర్ రు. 2,475. సెడన్ రు. 3,275 (లో పట్టణములకు చార్జి ప్రత్యేకము.) జి. యమ్. ఏ. సి. పద్ధతి ననుసరించి డబ్బు వాయిదాలమీద చెల్లించనగును. వివరములకు నడుగుము.

జనరల్ మోటార్స్ వారిచే తయారైనది.

చివర్ లెట్ డీలర్లు.

సింప్సన్ అండ్ కో, లిమిటెడ్, మద్రాసు.

జి. హెచ్. బూలె అండ్ కో, టి. స్టేన్స్ అండ్ కో, లిమిటెడ్, బెంగళూరు, చిక్ మంగళూరు. కోయంబత్తూరు.

కార్మిక - యువక - కాంగ్రెసు సంఘములవైదాది

అరెస్టు చేసిన వారినందరిని మీరటు చేర్చుట

సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు ముద్దాయిలపక్షమున వాదించదలచుట

కేసును బొంబాయికి మార్చునట్లు రాజప్రతినిధిని కోరవలెనని నారిమనుగారు మోతీలాలుగారికి వ్రాయుట

ఏప్రిలు 31-వ తేదీవరకు ముద్దాయిలను రిమాండులో నుంచుట

22-వ తేదీవరకు 19 గురిని మీరటు తీసుకొనివచ్చిరి. వీరిలో కలకత్తా, బొంబాయి, లాహోరు నగరములలో అరెస్టు చేయబడినవారుగూడ నున్నారు. వీరినందరిని మీరటు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుయొడుగు నుంచి, ఏప్రిలు 31-వ తేదీవరకు వీరిని రిమాండులో నుంచుట కలదు తప్ప వేరేము.

బ్రాడ్వేగారిని అరెస్టుచేయుట

నిన్న 24-వ తేదీని బి. ఎఫ్. బ్రాడ్వేగారు కఠియవాడు మొంజుల ప్రయోగములో బొంబాయివచ్చి గ్రాండుజూరు క్లబ్బును సమీక్షించి 24 గానే పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి.

కే. ఎన్. జోగలేకరుగారు

జోగలేకరుగారికి రింకను పోలీసువారికి దొరకలేదు. తాను రేంజుట్రోలోను చేరినవాడను కాననియును కార్మికులకు న్యాయముగా రావలసిన అదాయము వారికిఁబెంచునట్లు చేయుటయే తన ముఖ్యోద్దేశమనియును జోగలేకరుగారికి దీర్ఘమగు ప్రకటన గావించిరి.

స్వామిగారు

“వారతనమువారు నిర్బంధవిధానమునకు గడనుటచే మా జీతమువారి విధానము సరియైనదే యనువిషయము ప్రసంగించుచున్నది. మాయద్యమును అశక్తికమైనదని స్పష్టమగుచున్నది. ఈ సంవత్సరము బ్రిటిషువారు రష్యాతో యుద్ధమును ప్రారంభించుట చాలవరకు నిశ్చయమగుటవలననే వారిని నిర్బంధ విధానమును ప్రారంభించిరి” అని స్వామిగారు హిందూస్తాన్ ట్రెయిన్స్ కు ప్రతినిధి కావించిరి. స్వామిగారు పాశ్చాత్యులగుటచే మీరటుచెరసాలలో పాశ్చాత్యులకేర్పరచబడిన ప్రత్యేకస్థలమునం దాయన నుంచెదమనగా నేను తక్కిన వారితోపాటే యుండెదను. నాకు ప్రత్యేకస్థల మక్కరలేదని” అతడనెను.

జూబువాలాగారు

“సశ్వేత అరెస్టుచేసిలో నాకు తెలియదు. నేను యిండియను సేవను కాంగ్రెసులోను యుండియును ప్రేమ యూనియను కాంగ్రెసులోను మాత్రమే పట్టెదను. పెజర్లెస్-వర్క్స్కు పాల్గొనగానే దొర్లవ్యము లామోదించు మరేపార్టీతో గాని నాకెట్టి సంబంధమును లేదు. నేను ఆహింసావాదిని. బాబువాలాగారి సోదరుడును, బొంబాయిలో అధ్యక్షులగు నాన రామచంద్రగారు మీరటు మేజిస్ట్రేటును పందర్పించి బాబువాలాగారి పక్షమున వాదించుట కనుమరిసి కోరగా మేజిస్ట్రేటు గమ్యులించెను. ఏప్రిలు 31 వ తేదీ వరకు విచారణ ప్రారంభము కాదనిగూడ మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

కిశోరిలాలు ఘోషగారు

“నామన నెట్టి ఆక్రమమును పోలీసువారు కనిపెట్టిరి” అని తెలియగోరుచున్నాను. నాసిరిగారు పోలీసువారికి తెలిసిందే బాగుగా నాకుగూడ తెలియవు. ఈకేసు ఫలితము చివర కేటులైన కి యిండియా దొరతనమువారు కార్మికోద్యమ మనకు సహకరమును ప్రోద్బలమును కలిగించినందుకు నేను వారికి కృతజ్ఞుడను. మేము కి సర్వేరము కష్టపడి పని చేసినను కలగజాలని ప్రభుత్వము ఒక్కరోజులోనే దొరతనమువారు కలిగించగలిగిరి.” అని ఘోషగారు నుడివరి.

డాక్టరు విశ్వనాథముఖర్జీగారు

20-వ తేదీని గోరకుపూరులో అరెస్టుచేయబడిన ముఖర్జీగారిపట్ల గోరకుపూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు వ్యవసాయకుల కఠినికమగు గౌరవము కలదు. ముఖర్జీగారు కాంగ్రెసు ప్రముఖులలో నొకరు. వీరిని అరెస్టు చేయుటవలన గోరకుపూరులో ప్రజలలో చాల సందోహము కలిగినది. ముఖర్జీగారిని పోలీసువారు గోరకుపూరునుండి మీరటును తీసికొని పోయినపుడు నేలకొరిగి ప్రజలు రైలుస్టేషనుకు వెళ్లి ముఖర్జీగారిని విడిచిపెట్టిరి. పిమ్మట బహిరంగపథ జరిగినది. ముఖర్జీగారి దేశసేవను ప్రశంసించుట వారి కుటుంబమునకు పాపభూమిని దెలుపుటకును ఉత్తరవాదించబడిన తీర్మానమును యోగ్యముగా నామోదించుటకును.

అరెస్టుచేయబడినవారికి మీరటులో స్వాగతము

పోతు, ఉస్మానీ, డంగే, చాలీ, మీరాజ్, సీల మరు, దేవాను, అధికారి, బాబువాలా, కస్తీ చక్ర (బొంబాయి) పి. సి. జోషీ, డాక్టరు ముఖర్జీ, ఎల్. ఎఫ్. కడం, ధర్మవీరసింగు, గౌరీ శంకరు (సం. రా.) కె. ఎఫ్. సైగలు, సోహనుసింగు, జోషీ ఎం. ఏ. మజీదు (హంబాయి), పి. ప్రాసాదు, సాంఘలు ముదా, కి షా రి లా లు ఘోషా, ధారనీ గోస్వామి, అయోధ్య ప్రసాదు, రఘురామ మిత్ర, ముజఫరు అహమదు (కలకత్తా) గార్లు 28 వ తేదీవరకు మీరటు చేరిరి. బొంబాయిలో అరెస్టు చేయబడిన 18 మందిలోను బ్రాడ్వే, జోగలేకరు, ధంగడిగార్లు తప్ప తక్కిన వది మందియును హంబాయి, సంద్యుక్త రాష్ట్రములలో అరెస్టు చేయబడినవారందరను కలకత్తాలో అరెస్టు చేయబడిన వారిలో 6 గురును 28 వ తేదీ వరకును మీరటు చేరిరి. ఫిలిపు (స్వామి) గారు రవివరకే వచ్చిరి. చెరసాలలో శిక్షననుభవించుచున్న సారానాథ టెండ్రగారిని కలకత్తా ప్రాజెక్టు వారి అజ్ఞానసార మిదటికి తీసుకొని వచ్చిరి. గోషామ చక్రవర్తిగారు 24 వ తేదీని వచ్చెదరు. గోపాలబసిక్ గారి నింకను అరెస్టు చేయలేదు.

32 వ తేదీని అరెస్టు చేయబడిన వారిని మీరటు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు తీసికొని వచ్చెదరని తెలియుటచే పాటలు వీ ధు ల లో ను కోర్టు ఆ వ ర ణ లో ను నిండియుండిరి. కాంగ్రెసు వాయకులు అరెస్టుచేయబడినవారికి అదల భోజనముపెట్టిరి. వారిని తీసుకొనినయ్యనపుడు, మరల తీసుకొని కల్లినపుడును ప్రజలు జయజయధ్వనులు గావించిరి. అరెస్టు చేయబడినవారందరను చాల ఉత్సాహముగానే యున్నారు.

మీరటులో నేడీ చాల యుత్సాహమునకుచే ముద్దాయిలకు చాల శ్రమగా నున్నదని తెలియుచున్నది.

వంగరాష్ట్రమున అరెస్టుచేయబడినవారు 28-వ తేదీ వరకును మీరటుచేరిరి. ముజఫరు అహమదు, రాధాకరుణ మిత్ర, కిశోరిలాలు ఘోషగార్లుగూడ 28-వ తేదీ వరకును నేనే మీరటుచేరిరి. వారికి బల్లెలతక్కువగా నుండుటచే ఆ ప్రయోగములోనే ప్రయోగించుచున్న ప్రాసెసురు కృపాలినీగారు తనవరుపును బల్లెలను వారికిచ్చిరి. వారికి దొరతనమువారు మునిషీ రోజుకు ఆయనజాతావంతున నిమ్మయన్నారని తెలిసినది. వారిచేతులకు బేడీలను తగిలించలేదుగాని పోలీసువారు వారి చేతులనుపట్టుకొని తీసుకొనివచ్చిరి. మీరటులో కోర్టు ఆవరణములో నేవాంఘమువారు వారికి ఉపాహారములొసగిరి. వీరి నందరిని 31-4-29 వ తేదీ వరకును రిమాండులోనుంచుటకు మేజిస్ట్రేటు అనుమతిచ్చెను.

అరెస్టు చేయబడినవారి పక్షమున వాదించుట

అరెస్టుచేయబడినవారి పక్షమున ఉచితముగా వాదించుటకు లాహోరు న్యాయవాదులలో బాతీయవాదులు కొందరు సరియైనగా నున్నారు. ఈవాదమునుగూర్చి యొకవిధానమును నిర్దేశించుటకు త్వరలో అసఫర్ భారత్ కాంగ్రెసు కార్య సంఘపథకు జయజయతెనని కొందరు గూచించిరి.

ఇంతవరకును ముద్దాయిలను జామీన్మీద వదలవలెనని యెందరైనదభిప్రాయపెట్టియుండలేదు. తివానా చమనలాలుగారు (ఎం. ఎల్. ఏ.) మీరటులో ముద్దాయిలలో చూటలాడిరి. ముద్దాయిలందరు రాగానే చమనలాలుగారు ముద్దాయిల పక్షమున జెయింపిటినును పెట్టెదరినియు పిమ్మట వాదించెదరనియు తెలియుచున్నది. చమనలాలుగారు 22 వ తేదీని మీరటుకు వచ్చిరి.

ముద్దాయిల పక్షమున వాదించుటకు బొంబాయినుండి సోలిసిటరు జిజ్ఞాసాగారగూడ మీరటు వచ్చెదరు. డాక్టరు సత్యపాలు డాక్టరు అలంగాద్ గూడ రావచ్చును. ముద్దాయిల పక్షమున వాదించవలెనని శ్రీ వివాసయ్యంగారు మోతీలాలు కెల్కార్లు గారగుగూడ కోరిరి.

“ఈ కేసును మీరటునుండి బొంబాయికి గాని కలకత్తాకు గాని అలంకారముగాని మార్చవలెనని రాజప్రతినిధిని కోరవలెను. అరెస్టుచేయబడిన వారిలో మిక్కిలి హెచ్చుముంది బొంబాయివారే. అటుల నుద్దినచో హైకోర్టు జారీ విచారణకు

వీలగును. సమస్తముల న్యాయవాదులు ముద్దాయిలపక్షమున వాదించుటకుగూడ సవకాశము కలగును. ఇంత ముఖ్యమైన కేసును జ్యూరీ లేకండ మీరటులో విచారించిన ముద్దాయిలకు చాల నష్టము కలగును” అని నారిమనుగారు జిల్లాలో మోతీలాలు జిజ్ఞాసాగారు తరివార్తలను శంపిరి.

ప్రభుత్వ న్యాయవాదులు

స్వేచ్ఛలు ఆఫీసరు హక్కుగాను మీరటులో సర్కిటు హక్కులో కార్యాలయము నేర్పరుచుకొనిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము యింటిలిజెన్సు డిపార్టుమెంటు డైరెక్టరు కార్యాలయమునం దుద్యోగియగు భానుబహదరు తనాదకు హుస్సేనుగారు నిన్న 24 వ తేదీ ఉదయమున మీరటుచేరిరి. ఇండియా గవర్నరు మెంటు డి. ఎన్. పి. భవాంబునీగారుగూడ వచ్చిరి. లాంసుఫర్డుజేమ్సుగారును, జే. పి. మిత్రగారును రావలసియున్నది.

లాహోరునుండి పోలీసువారు చాలమంది సోదాలలో తట్టుకొనబడిన రికార్డులు గల నాలుగు ట్రంకులను తట్టుకొని మీరటుకువచ్చి ఆ రికార్డునంతను జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు సోదరచిరి.

ముద్దాయిలు విడికొట్టలో నుండుటకు

నిరాకరించుట

వంగరాష్ట్రమునుండి వచ్చినవారిని 28 వ తేదీ మధ్యాహ్నము విడికొట్టలో (హోటెలిలో నెల)నికి శిక్షమనగా వారు నిరాకరించిరి. వెంటనే జయలు నూపరింపెందుకు తెలిపానచేయగా నతడు మోటారుతోవచ్చి 24 వ తేదీ వరకును మీరు విడికొట్టలో నుండుడు రేపు ఉన్నలోద్యోగసలదనుండి వుత్తరువులు రాగలవు” అని నూపరింపెండెంబు చెప్పగా వారంగీకరించిరి. ముద్దాయిలందరిని మామూలుప్రెజిలెన్సే మామచు విడికొట్టలోనే యుంచుచున్నారు. న్యాయవాదులు ముద్దాయిలతో మాట్లాడుట కట్టి అభ్యంతరమును లేదు.

కలకత్తాలో బహిరంగసభ

వంగరాష్ట్రమునందలి వివిధ ప్రేతు యూనియనుల ప్రతినిధులు చాలమంది కలకత్తావచ్చిరి. వారిష్టరు బి. బి. సెనుగారి అధ్యక్షతక్రింద కలకత్తాలో బహిరంగసభ జరిగినది. ముద్దాయిల పక్షమున వాదించుటకు తగిన యేర్పాటులను చేయుటకును ధనమును సమకూర్చుటకును ఆసభలో జోగలేకరు సంఘ మేర్పరచబడెను. (అ. ప్రె. శ్రీ ప్రెకు)

జోగలేకరుగారి అరెస్టు

బొంబాయిలో బహిరంగసభలో

జోగలేకరుగారి అరెస్టుసందర్భమున

జరిగిన చిత్రచర్య

కార్మికనాయకు డగు శ్రీయుక్త కె. ఎఫ్. జోగలేకరు గారు నిన్న 25 వ తేదీవరకు పోలీసువారికి దొరకలేదు. నిన్న సాయంత్రము బొంబాయిలో జిజ్ఞాసాలలో శ్రీయుక్త జమ్నూ చాకు మెహతాగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది దేశమునందంతటను జరుగుచున్న అరెస్టులు సోదాలును ఆక్రమముని నిరసించుటకే ఆ సభ జయజయధ్వనులు గావించిరి. జోగలేకరుగారు సభకు వచ్చిరి. ఆయన జేడికపమీ తమనకు రాగానే, సభలో జయజయధ్వనులును నందేవారధ్వనులును ప్రబలినవి. జోగలేకరుగారు సభ్యులకు వందనమున రించి జేడికపై నోకయాసమున కూర్చుండుటయే తదవగారి పోర్టుల సానములలో మామూలు బట్టతో కూర్చుండియుండిన పోలీసుయద్యోగి యొకడు జేడికపడవచ్చి “జోగలేకరు గారిని అరెస్టుచేయుటకు వారంటు గలదగాన నేను అరెస్టుచేసెదను” అని ఆధ్వర్యమున కెరింగించెను. వెంటనే సభలో చాల కలవరము ప్రారంభమైనది. వారంటును చూపించవలెనని మెహతాగారు ననగానే ఆయనద్యోగి సభలోనుండి వెడలిపోయెను. పిమ్మట జోగలేకరుగారు తన సన్నిహితులైన సభ్యులందరను చాల బలవంతపెట్టుగా జోగలేకరుగారు స్వల్పకాల మునస్వసిందిరి. పిమ్మట జోగలేకరుగారిని పువ్వులాలంకృతుని గావించి ప్రశంసించిరి. అంతలో చాలమంది పోలీసు ఉద్యోగులు జేడికపడకు వచ్చి వారంటు చూపించిరి. సభ ముగియవరకును అరెస్టు చేయగూడదని సభ్యులు చాల గోలపెట్టుటచే పోలీసువారు మిన్నకుండిరి. సభ ముగియగానే జోగలేకరుగారిని అరెస్టుచేయుటకు పోలీసు ఉద్యోగులు ఆయనను చిట్టుకొనగా సభ్యులలో చాలమంది జేడికపడకు తరుగెత్తి హేలుతో అరెస్టు చేయగూడదని వారించిరి. పోలీసువారు సభ్యులను సమాధానవరుప జూచినకొలదిని సభలో సందోహము కలిగినది. సభ్యులు పోలీసువారిని చుట్టజేసి జోగలేకరుగారిని విడిచిది భుజములపై నెక్కించుకొని వెలుపలకు పిడితోనికి గొనిపోయిరి. అచట మరల పోలీసువారు జోగలేకరుగారిని అరెస్టుచేయబోగా, మరల కొంత అలజడి కలిగినది గాని పోలీసువారు రాయన నెలుతో నోకమోటారు కాదుతో కూర్చుండలేట్టిరి. కాంగ్రెసు వాలంటీరులు యువక సంఘసభ్యులను కాదుచుట్టును చేరి “జ్ఞాకరము” అని కేకలు వేయసాగిరి. ఎటులనో పోలీసువారు జోగలేకరుగారిని తీసికొని పోగలిగిరి.

శ్రీయుత గోవింద చక్రవర్తిగారు
 ఎంగరాష్ట్రమున అరెస్టు చేయబడిన వారిలో జోకరగు గోవింద చక్రవర్తిగారు నిన్న 25 వ తేదీని మిరటలు చేరిరి.
 ముద్దాయిలవాదము
 బాలువాలగారును బేకాయిగారును ప్రత్యేకముగా వాదించెదరని తెలియచున్నది.

విచారణ
 ఇంకొక నెలవరకు విచారణ ప్రారంభము కాదని తెలియచున్నది. పోలీసువారు తట్టుకొనిన కాగితములు వంగ, ఘూర్జర, గుడముఖి భావములతో నుండుటచే విచారణ ప్రారంభ మగుటకల కానిది అంగభావముతోని తట్టుచూ చేయుటకు వంగ, బొంబాయి, పంజాబు రాష్ట్రములనుండి కొంతమంది పోలీసు ఉద్యోగులను పిలిపించుచున్నార.

ప్రభుత్వ వ్యాయాపాదిగా నియమింపబడిన బారిష్టరు జి. డబ్ల్యు. లాంగ్ ఫర్మ జేమ్సుగారు కలకత్తానుండి బయలుదేరి 24 వ తేదీ రాత్రికి మిరటలు చేరిరి. ముద్దాయిలను వా మిశ్రమిద వదలగూడదని యితడు వాదించు నని తెలియచున్నది.

మిరటలు చేరిన నిర్బంధితుల స్థితి
 నిన్న 25-వ తేదీవరకు 26 మంది మిరటలు తీసికొని వచ్చిరి. ఉరికిక్రమేయబడిన వైదిలను విడికొట్టటో నుంచునట్లు అరెస్టుచేయబడినవారివందరినిగూడ విడికొట్టటో నే యుంచిరి. వారికినిజోకర చూడగూడదని నిశ్చించిరి. అరెస్టుచేయబడిన వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యములను వాదించవలెనని మిరటలుజయలు అధీనియలు విజిటరులతో నోకరగు సి. ఆర్. విజయభాయిసింగు (ఎం. ఎల్. సి. స్వరాజ్ కు) గారు మాచించినందున రాజకీయములతో సంబంధములేని గ్రంథములను వారి కిచ్చుటకు జయలు నూకరింపెందెంటు సమ్మతించెను. ప్రాసెసరు కృపాలి నీగారు కనగ్రంథములను కొన్నిటిని వారి కిచ్చిరి.

భోజనము
 ముంబాయి పెట్టుబడుచున్న భోజనము తమకు బావుగా పరిశీలించి బొంబాయి వంగరాష్ట్రములనుండి తీసికొనిరాబడినవారు తెలుపుచున్నారు.

ధర్మగాడిగారు మూర్ఖపోవుట
 ధర్మగాడిగారు కొట్లోమూర్ఖపోయినందుక ఆతని కొట్టుకలుపులు రేయంతంగట్టు తెరచియే యంచవలెనని నూకరింపెందెంటు ఆజ్ఞాపించెను.

ఉన్నతోద్యోగుల ఉత్తరపుట ప్రకారమే వీరిని విడికొట్టటో నుంచిరి. వీరికి అధికముగ సౌకర్యములను చేయటకు నేడు ఉత్తరపుట వచ్చునని నూకరింపెందెంటు తెలిపిన ప్రకారము జరుగలేదని వారు తెలుపక కష్టపడుచున్నారు.

ముజఫరు అహమదుగారికి చాలజబ్బుగానుండుట
 ముజఫరు అహమదుగారిని మిరటలు తీసికొని ఎచ్చునరికి, ఆయన కొద్దిగా జ్వరముతో బాధపడుచుండెను. అది క్షయవ్యాధిసంబంధ మైనదిని ఆయనకు అనుమానము కలిగినందున ఆ విషయము వారిదు నూకరింపెందెంటు తెలిపెను. డాక్టరు అహమదుగారిని పరిశీలించి జయలు హాస్పిటలుకు తీసికొని వెళ్లెను. పురుషులకు వైద్యులు చికిత్స చేయుటయు అహమదుగారి నోక ఆరోగ్యసానమునకు గొనిపోవుటయు జరుగనినో వ్యాధి తీవ్రరూపము దాల్చునోమోయని భయపడుచున్నారు.

బెగరు హెట్టాగారు
 రేవారిలో బెగరు హెట్టాగారి ఇంటిని 20 వ తేదీని పోవా చేయ వారంబించిరి. అది 24 వ తేదీ సాయంత్రముతో ముగిసినది. పోవా చేసిన గరాను పోలీసు నూకరింపెందెంటు ఇ. ఏ. హెట్టాగారు 24 తేదీ సాయంత్రమునకే రేవారినుండి బయలుదేరి వెలిరి ఖానుబహదరు జింకములు హతుగారు 25 వ తేదీ సాయంత్రము రేవారినుండి బయలుదేరిరి. మొత్తము 355 ఫ్యానులు ఒక ట్రెపురైటరును చాలపుస్తకములను పోలీసు చున్నగువానిని తీసికొని పోయిరి.

ఇంగ్లాండు దేశములో పార్లమెంటు యెన్నికల సమయమునందు యేదో యొక విద్యుత్తును కలిపించుట అభ్యర్థనకు మామూలై యున్నది. నిజము జనోయాపు లేఖను కలిపించిరి. ఈ వత్సరము మనదేశమున కన్యూనిట్టు క్లబ్ కలదని కలిపించుటకే యీ రీతిగా అరెస్టుచేసిరి. ఈ నిర్బంధిధానములను జనసామాన్యమునందు చాల అసంతృప్తి కలుగుట నిశ్చయము. కావున ఇది స్వరాజ్యమునకు దగ్గరవారియే కాగలదు.

ముద్దాయిల పక్షమున వాదించుట
 ఈ కేసును బొంబాయికి మార్చునట్లు రాజకీయనిధిగారిని కోరవలెనని వారిమనుగాడు మోతీలాలు నెహ్రూగారికి రేవారివార్త నెయ్యగా "యీ కేసును మిరటలునుండి మార్చరని నాకు రూపిగా తెలిసిన"దని మోతీలాలుగారు వారిమనుగానికి రేవారివార్త నంపిరి.

డాక్టరు సత్యపాలుగారు 25-వ తేదీని మిరటలువచ్చిరి. జయలుతోనున్న లాలా కేదారనాథుగారిని సత్యపాలుగారు

నాణ్యమైన ఆభరణములు దొరుకు తావు
 మా అనుభవసిద్ధమును, శక్తివి, సామర్థ్యమును నుపయోగించి మంచి ఫలితముతో వస్తువుల తయారొనర్చితిమి.
 గత 35 వత్సరముల నిలకడ, మా అభివృద్ధియే, సమ్మకమునకు నాణ్యమునకు సంశయించవలసిన అగత్యత కనుపించదు.

నురాజ్ మల్ లల్లాభాయ్ అండు కో.,
 సీమకమలములు, బంగారు, మెడి నగలవర్తకులు.
 313, యస్లనేడు, మద్రాసు.

కావలెను
మేయర్సు పంపులు ఆమ్ముటకు
 బందరు, తెనాలి, గుంటూరు, బాపట్ల, వంగవోలు, ఏలూరు, తణుకు, భీమవరం, పాల్కొల్లు, నరసాపుర, తాడేపల్లిగూడెం మొదలగు పట్టణములకు నబుయేజెంటుకావలయును. వలయువారు 31-3-29 వ తేదీలోగా యీ దిగువవారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన, పరతులు వగైరా తెలుపబడును.

ఫెండు అండుకో,
పంపులశాఖ, బె. జ. వా. డ.
 చూడగోరగా, జయలకు నిరాకరించెను. సత్యపాలుగారు చాలవందలకు పంపిరి. ఆ పండ్లను విచారణ కాకుండ రిమాండులో నుంచబడిన వైదిలకుందరికినీ పంచివెట్టిరి.
 శ్రీయుతులు జయకర్, శ్రీనివాసయ్యంగారు, మూడి గార్లు నేడు 25-వ తేదీని మిరటలువచ్చెదరని తెలుపబడెనుగాని వారు రేపు 27-వ తేదీ ఉదయమునకు వచ్చెదరు, వారు జయలతోనున్న వారిని చూచుటకు అనుమతి గైకొనబడెను.

మిరటలులో బహిరంగసభ
 25-వ తేదీ సాయంత్రము మిరటలులో పురమందిరమున ప్రాసెసరు కృపాలినిగారి అగ్ర్యక్షత్రక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభలో నీలకంఠదాసు (ఎం. ఎల్. ఏ.) కంకరలాయ, ఫరీదులహుకు, అహ్మద్, మోహనలాయ, నెక్సున, సత్యపాలుగార్లు మున్నగువారు నిర్బంధవిధానమును నిరసించుచు నున్నవనిరి.

డాక్టరు భోగరాజు-పట్టాభిషేకారామయ్యగారు
 అరెస్టుచేయబడినవారందరను రమ్మబోల్లివిక్టరీలతో సంబంధము కలవారనియు బోల్లివిక్టరీలవందనుండి ధనమును స్వీకరించి రినియును దొరకనము వారూ హించుచు నున్నారు. అది నిజమేయనుకొనినను కార్మికుల సద్దరించుటకు ప్రపంచమునందలి సకలదేశములకును పంపించిన విశ్వకార్మికోద్ధరణసంఘ మొకటి బహిరంగముగా తనిచేయుచున్నపుడు రమ్మ కార్మికులు భారతీయ కార్మికులకు యేల పహాయము చేయగూడదు? 20 వ శతాబ్దమున కార్మికోద్ధయము ప్రేమాసిను ఉద్ధయమువలెనే విశ్వవ్యాప్తమై యున్నది. ఇది విశ్వవ్యాప్తమగు సిద్ధాంతము. దీని స్ఫూర్తిగూడ విశ్వవ్యాప్తమే. కార్మికాందోళనమునకు ప్రత్యుత్తరము పెట్టుబడిదారలను రాజకీయనిధి మందలించుటయే అని బెజవాడలో డాక్టరుగారు తెలిపిరి.

బారిష్టరు దాను త్రివిక్రమరావుగారు
 "దేశమునం దంతటను ముఖ్యముగా పశ్చిమోత్తర ప్రాంతములందు చాలమంది యువకు కార్మికసంఘ నాయకులను అరెస్టు చేయుటలను దేశమునందు నిరకసానముగ సంజోధము కలిగినది. దీల్లో కేరారుగారును ఒండ్రులో వింట్లకు ప్రభువు గారును తెలిపిన విషయములవలన గూడ యీరెండు ఉద్ధయములవల్లను దొరతనమువారి భావ మిట్టిదని నిర్ధారణకాలేదు. ఇపు డీరెండు ఉద్ధయములను ప్రపంచమునందంతటను అధికముగ వ్యాప్తి పొందుతున్నందున బడసి యున్నది. వీరిని సకంఠతయ జూచుటలన చాలవై పరిశ్రమ కలగుట నిశ్చయము. ఒకవంక పోస్టిస్టు యుద్ధయమును మరీయొకవంక యింపీయాలిస్టు యుద్ధయమును చెలరేగుటలన నే యువకు కార్మికోద్ధయములను ప్రామాఖ్యము లభించినది. ఇండియా దొరతనమువారు కార్మికోద్ధయముపై ధ్వజ మెత్తుటలన జనీవా అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభతో గల సంబంధమును తాత్కాలికముగ నుల్లంఘించినవారైరి. దొరతనమువారు సాధ్యమునంత త్వరలో తమ పాతకాలును గ్రహించి సవరించు కొని మరల కార్మిక విశ్వాసమును బడయబాలనినో చాలఅనర్థము కలుగును. ఇట్టి స్థితిలో కార్మికుల శ్రతిష్ఠను సృష్టి నొం దిం చు ట కు ప్రత్యేక బోర్డు లో

నోక క్రొత్తపథ్యుడదనముగా నేర్పరుపబడెనని సర్ బార్ని రెయినీగారు తెలిపిన విషయమును ప్రజలు విశ్వసించబాలరు. ఒక ఉద్ధయముయొక్క విజృంభణమును మనుష్యనిర్మితము లగు నిబంధన తెన్నటికిని నిరోధించబాలవు. ఉపయోగకరమును లాభకరము నగు ఉద్ధయములు తప్పక స్థిరపడును." అని త్రివిక్రమరావుగారు బెజవాడలో నుడిగిరి.

మోన్. డి. రాజాగారు
 ఇతడు భారత స్వాతంత్ర్య సంఘముయొక్క బొంబాయి రాష్ట్రశాఖకు కార్యదర్శి నిన్న 25 వ తేదీ ఉదయమునకు డిల్లీ చేరెను.

"నేను మద్యపాననిర్యాసోద్ధయ సంబంధమున నూతను నగరమున స్వరాజ్యాక్రమమునకు నల్లినపుడు పోలీసువారు 2) వ తేదీ బుధవారమునాడు బొంబాయిలో నాయంటిని కార్యాలయమును సోదాచేసిరి నేను యిండియను డెంటలిమె యులవత్రికలో చదివి వెంటనే బొంబాయివచ్చితిని." అనాడు దయముననే పోలీసువారు నాయంటికి వచ్చి రి గంటలనేపు సోదాచేసిరి. లిబరేటరువత్రిక ప్రతులను కొన్నిటిని చండావారుల కట్టికను నుభయగా మోయబడిన ట్రెపురైటరును మరీకెక్కు పత్రికలును తీసుకొనిపోయిరిని చూచారు నా కెరిగింది. ఇప్పటికి సి. విడిట అపుడపుడు వచ్చి చూచిపోవుచున్నయను న్నాడు. ఈరీతియోకోద్ధయమును దొరతనమునా రెన్నటికిని అడవికేయబాలరు." అని రాజాగారు నుడిగిరి. (ప్రీ. పే.)

విడికొట్టలోనుండి వికాలములగుగదులలోనికి
మార్పులు
 మిరటలుజయలుతో విడికొట్టలో నుంచబడిన వారివందరిని వికాలముగు పెద్దగదులలోనికి మార్చవలెనని యిండియా దొరతనమునా రాజ్ఞాపించినందున వారి నట్లుల మార్చిరి. వంగరాష్ట్రము నుండి వచ్చినవారిని ప్రత్యేకముగా కొన్ని గదులలో ను బొంబాయి రాష్ట్రము నుండి వచ్చిన వారిని ప్రత్యేకముగా కొన్ని గదులలోను యిటులనే అందరిని గూడ నుంచిరి. గదుల వైకాల్యమునబట్టి గదికి 8, 7, 4, 3, 2, మందివంతున నుంచిరి.

బొంబాయిలో తట్టుకొనబడిన రికార్డును ఒక వ్యాగను నిండ నింపి మిరటలుకు పంపిరి. అది యింకెయ్యను హాస్టలుగారికి వశపరుపబడెను. హాస్టలుగారును లాంగ్ ఫర్మగారును సర్కిటు హానుతో నివసించుచున్నారు. వారి కార్యాలయములు గూడ నచటనే యేర్పరుపబడెను.

పురాణజోషీగారి పినతండ్రి చెరసాల కేగి వచ్చి బోపి గారిని చూచెను. వారికి వంచి ఆహారమును వారి దుస్తులను వారి వ్యయములకు ధనమును గూడ నియ్యబడెనని తెలియుచున్నది. కిశోరీలాలు ఘోషుగారిని చూచుటకు జె. సి. చక్రవర్తిగారు నేడు 26 వ తేదీ ఉదయమున మిరటలు వచ్చిరి.

25 వ తేదీని హోలీ పండుగ సందర్భమున గొప్ప ఊరేగింపు జరిగినది. అరెస్టు చేయబడినవారిని ప్రరసించుచు బాతీయగీతములు పాడబడెను. (ప్రీ. పే.)

మొకు బి జోసరం
 కో. అంబర్ పెంట్రుకలను కార్మికముగ నుంబునకొడ చేయును. బుడి డు. 8. ఈనెల ఆఖరు వరకు 10-20 శాతము. —:ధన్యవత్తాయం, నాయనివల్లి, నేటకాతెజాన

అడరకొమ్మల తీర్మానములు

శాసనసభ

అడరకొమ్మల తీర్మానములు, అవసరవిషయముల గూర్చి చర్చించు నిమిత్తము ప్రతిపాదించబడుచుండును. కాని, ఇట్టి తీర్మానముల నేదియో యొక్కకారణము జూపి, ప్రతిపాదించ వీలులేకుండ జేయుటవలన, శాసనసభల ప్రయోజనమంతరించుచున్నది. కుట్రకాండ దేశమునందంతటను జరుగుచున్న అరెస్టుల గూర్చి తమ యభిప్రాయమును చెలుపుటకు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు భారతశాసనసభలో అడరకొమ్మల తీర్మానమును ప్రతిపాదించ నెంచగ, సభాధ్యక్షులందు కంగీకరించిరి. కాని, రాజప్రతినిధిగారు చర్చింప వీలులేదని, ఉత్తరువు నంపుటచే, ఎట్టి యభిప్రాయము చెలుపుటకు వీలు లేకపోయెను. ఈమారు భారత శాసనసభ ఎప్పుడు గూడునో తెలియదు. అప్పటికి కేసులు ముగియవచ్చును. అధ్యక్షులు యుక్తాయుక్తములను నిర్ణయించుట కర్హులనుటకు సందియము లేదు. అధ్యక్షుడు దంగీకరించినపుడు గూడ, రాజప్రతినిధిగారు చర్చను నిషేధించుటబట్టి, భారత శాసనసభవారి హక్కులకు తీరని భంగము వాటిల్లుచున్నది. తీర్మానపు చర్చ ప్రజాక్షేమమునకు వ్యతిరేకమని రాజప్రతినిధిగారు ఉత్తరువీయగ, బెంగాలు రాష్ట్రమునకు సంబంధించినది గాదు గాన చర్చింప వీలు లేదని, వంగదేశపు గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి. వంగదేశవాసులు నిర్బంధపడినపుడు, ఈ తీర్మానము వంగదేశమునకు సంబంధించినది గాదని చెప్పట కెటుల వీలగునో తెలియదు. సంయుక్తరాష్ట్ర శాసనసభలో గూడ అధ్యక్షుడు చర్చించుట కంగీకరించినను, గవర్నరుగారు చర్చ నిషేధించి ఉత్తరువిచ్చిరి.

మద్రాసు రాజధానిలో మరియొక తీర్మానము సందర్భమున, గవర్నరుగారు అడరకొమ్మల తీర్మానపు చర్చను నిషేధించిరి. అన్ని రాష్ట్రములలోను ఒక్క మార్గమే అవలంబించబడుచున్నది. కాలెక్టుకేసు అప్పీలులో, హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు న్యాయమునకు తీవ్రమగు భంగపాలు కలిగెనని తీర్పులో జెప్పిరి. చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్ ప్రవర్తనమును, న్యాయమూర్తి వారల గారు తీవ్రముగ నిరసించిరి. వీరిచ్చిన సాక్ష్యమును నమ్మి వీలు లేదని సూచించిరి. విచారణ సలిపిన మేజిస్ట్రేట్ గూడ నిటులనే అభిప్రాయపడిరి. ఇట్టి స్థితిలో న్యాయరక్షణభాధ్యత వహించుచున్న ప్రభుత్వమువారు తగినచర్య దీసికొనుట యత్యవసరము. యూరప్ లను సభ్యులగు జేమ్సుగారు

గూడ ఉద్యోగులను సస్పెండు చేసెదరా యని ప్రశ్నించి యుండిరి. ప్రభుత్వమువారు రెట్టిచర్య దీసికొనదలచినో, చెప్పకబోయిరి. ఇట్టిస్థితిలో శాసనసభలో అడరకొమ్మల తీర్మానమును ప్రతిపాదించ గూడదని తెలుపుట పాడియగునా? హైకోర్టువారు గావించిన విమర్శనమునకు బిమ్మట, అట్టి యుద్యోగిని న్యాయాధికారస్థానమునందుంచుట అపాయకరమని తెలుపుచు, శాసనసభాధ్యక్షులు అడరకొమ్మల తీర్మానమును నిన్నటిదినము చర్చింప నంగీకరించిరి. అధ్యక్షుడు తన విచక్షణ నుపయోగించి, నిర్ణయము గావించినప్పటికీ, గవర్నరుగారు చర్చను నిషేధించుట జూడ, శాసనసభలో ప్రధానవిషయములను చర్చింప వీలులేదని, తలంపవలసి వచ్చును. శాసనసభ తిరిగి గూడునప్పటికి చర్చతో నవనరము దప్పిపోవును. కాలెక్టు కేసుతీర్పు స్థానికప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయము గాదని చెప్ప వీలులేదు. ప్రజాక్షేమమునకు భంగకరమని చెప్పట కేమాత్రము వీలుకనుపించదు. ఈవిషయమై గల సందియములు దొలగిననే ప్రజాక్షేమము కాపాడబడునని చెప్పవచ్చును. ప్రజల మనములను సంతరింపజేసెడి, ఇట్టి ముఖ్యవిషయములను చర్చింప వీలులేనియెడల, శాసనసభల వలన ప్రయోజన మనలే అంతరించును. మరియొక ముఖ్యమగు అడరకొమ్మల తీర్మానమును, అధ్యక్షులే నిరాకరించిరి. సైమనుకమిషను నిమిత్తము చెన్నపురిలో జరిగిన పోలీసు యేర్పాటులకు 51600 రూపాయలు ఖర్చయ్యెనట. ఈ మొత్తమును శాసనసభవారి అంగీకారమునకు బంపక, ప్రభుత్వమువారు గవర్నరుగారి అంగీకారము బడసిరి. సైమనుకమిషను చెన్నపురికి వచ్చినవెంటనే శాసనసభ గూడెను. శాసనసభవారి అంగీకారము గైకొనుటకు సావకాశము లేదని చెప్పవీలులేదు. శాసనసభ జరుగుచున్నపుడు, ఈసభవారి అంగీకారమును బడయక ప్రభుత్వమువారు సొమ్ము ఖర్చుపెట్టుట, సత్సంప్రదాయము గాజాలదు. ప్రభుత్వమువారి కిట్టిహక్కు గలదని, అడ్వకేటు జనరలుగారు వాదించిరి. కాని, ఈవిషయమై చర్చించుటకు శాసనసభ కవకాశ మిచ్చుట మేలుగాదా? గవర్నరుగారి అంగీకారము బడసి, శాసనసభ జరుగుచున్న సమయమున గూడ దానితో నిమిత్తము లేకనే, ఎంతసొమ్ము నయినను ఖర్చుపెట్టుటకు వీలుండునెడల, శాసనసభ లుండియు ప్రయోజన ముండదు. సంస్కరణ శాసనము నిరుపయోగ మను నభిప్రాయ మిదివరకే ప్రబలి యున్నది. అడ్వకేటు జనరలుగారి వ్యాఖ్యానము వలన, ప్రజల కిదివరకున్న పని తలంపబడుచున్న హక్కులుగూడ లేవని, విదిత మగుచున్నది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వ ప్రతికూలపక్షమువారు తమ యభిప్రాయములను తెలుపుటకు మరియొక యవకాశ మియవలయు నని, అధ్యక్షులు తమనిర్ణయమునందు దెలిపిరి. అట్టి యవకాశము త్వరలో లభింపజాలదు. అడరకొమ్మల తీర్మానములను ప్రతిపాదించుటకు పెక్కు నిరోధము లడ్డుగ నిలుచుటచే, ప్రజల మనములను సంతరింప జేయు విషయముల గూర్చి చర్చించుటకు సాధ్యపడదని, తలంపవచ్చును. లామెంబ రగు డిల్ బల్ క్రష్ణ నాయకుగారు, గవర్నరుగారి ఉత్తరువులగూర్చి

శాసనసభలో ననలే ముచ్చటించగూడదని. అడ్వకేటు జనరలుగారు అడ్వకొమ్మల తీర్మానమునకు మాత్ర మవనరము లేదని. మరియొకవర్గాయ మీ విషయము చర్చకు వచ్చినపుడు, ప్రభుత్వము వారు లామెంబరుగారి వాదముపట్ల పట్టుదల జూపి, గవర్నరుగారి ఉత్తరువులగూర్చి శాసనసభ్యులు నోరు మెదల్పుటకు వీలులేదని తెలుపవచ్చును. సబ్సిడీకెట్టుప్రయోగము నాక్షేపించుట కెటుల వీలులేదో, గవర్నరుగారు రెట్టి ఖర్చును మంజూరుచేసినను దాని నాక్షేపించ వీలులేదని, లామెంబరుగారు సాదృశ్యము జెప్పిరి. వీరివాదమే సరియగుచో, శాసనసభ వారి యెదుటకు, ప్రభుత్వపు గ్రాంటులను దెచ్చుట కవనరమే యుండదు. ప్రభుత్వమువారు దయదలచిన, శాసనసభవారి అంగీకారమును కోరవచ్చును. లేనియెడల, గవర్నరుగారి అంగీకారము బడసి, సొమ్ము ఖర్చుపెట్టవచ్చును. శాసనసభ గూడినపుడు గూడ, శాసనసభవారి అంగీకారముతో బని లేదనియు, గవర్నరుగారి అంగీకార మున్న చాలుననియు, గవర్నరుగారి నిర్ణయమును ప్రశ్నింప వీలులేదనియు, జెప్పటవలన శాసనసభ్యులు దిగ్భ్రమ జెందుట సహజము. ఇట్టి పరిస్థితులు సంస్కరణముల నిరర్థకతను, స్వరాజ్యావశ్యకతను నిరూపించుటకు మాత్రము తప్పక తోడ్పడగలవు.

మేయర్ గారి ఆర్భాటములు

మిస్ మేయోగారికి "భారతమాత" అనుగ్రంథమును ప్రచురించుటతో తృప్తిగలుగలేదు. సైమను కమిషను విచారణ ముగియకముందు, ఈమె మరియొకగ్రంథమును ప్రచురించి ఆర్భాటముల గావించుచున్నది. నూతనగ్రంథముపేరు, "దేవతలబానిసలు." తాను రచించిన "భారతమాత" యను గ్రంథము హిందూదేశనిజస్థితిని తెలుపు ననియు, నూతన గ్రంథము ప్రత్యేకిన దర్శనములను పొందుపరచుచున్నదనియు, ఈమె చెలిపెనట. డెయిలీ మెయిలు బోలు కన్సర్వేటివు ప్రతికలకు మేయర్ గారి గ్రంథము అత్యంతసంతోషము నిచ్చుట వింతగాదు. "ముఠికాలువల ఇక్సెక్ట్" రగు మిస్ మేయోగారికి, భారతీయుల జీవితమునందు దుర్గంధముదప్ప వేరేమి గోచరించును? ఈమె పరిశుద్ధ జలప్రవాహమును వీక్షించుటకు పూనకొనకచేసెడి విమర్శనము తెలులుండునో దెలుప నక్కరలేదు. భారతీయులు అనాగరికులనియు, స్వపరిపాలనాద్ధులు గారనియు జూపుటయే ఆమెపని యైనపుడు, బ్రిటీషు కన్సర్వేటివు ప్రతికలు ఆమె నభినందించుట వింతగాదు. మేయర్ గారి నిష్పక్షపాతబుద్ధిగలదని, డెయిలీ మెయిలుపత్రిక యోగ్యతాపత్రము నొనగనున్నది. బ్రిటీషువారి అధికార మేమాత్రము తగ్గినను, హిందువులను శూరజాతులు నులమివైచెదరని, మేయర్ గారు చెలుపుట జూడ, ఈమె ఇంపీరియల్ సిద్ధాంతములను పోషించుటకు పనిబూనియున్నదనుటకు సందియమేమి? సైమనుకమిషను రిపోర్టుకు బిమ్మట బ్రిటీషువారు అన్వేష్యులను, హిందువుల చేతులలో బడవైచి, వెడలిపోయెదరా యని, ప్రశ్నించి, డెయిలీ మెయిలుపత్రిక విచారము జూపుచున్నది. గోవును హిందువులు పూజించుటకు కాం

నామను గాంధీమహాత్ము డిదివరకు సూచించియుండెను. శిశుహత్యల నొకవంక గావించుచు, వేరొక వంక గోవులను కాపాడవలెనంట అత్యర్థకర్మమని, మేయమ్మ పరిహసించుచున్నది. మలినపూరితమగు ఈమెహృదయమున కింతకన్నను ఎక్కువ వికార భావములు గోచరించుట దుర్లభము. మిస్ మేయో గారు కనిపెట్టిన దోషములు ప్రబలియున్నమాట నిజ మగుచో, బ్రిటీషు పరిపాలన కిది ఏమాత్రము గౌరవము గాజాలదు. ఇంత కాలమునుండియు పరిపాలన జరుగుచున్నను, జనసామాన్యమునకు తాము బ్రట్టిలమని బ్రిటీషువారు భావించుచున్నను, భారతీయులు అత్యంతమగు అనాగరికస్థితిలో నుండుట బట్టి, బ్రట్టిలు తమధర్మమును నిర్వహింప జాలకజోయిరనియు, ప్రజలకు న్యవరిపాలనము లభించినగాని లాభము గలుగదనియు, విదిత మగుట లేదా? డెయిలీమెయిలు పత్రిక, యీ ప్రశ్నకు సమాధానము జెప్పకుండ తప్పించుకొనుచున్నది. బ్రిటీషువారు భారతీయుల 'మతాచారములతోను, ఏవ్యాకర మగు దేవతలతోను, దైవములతోను జోక్యము కలిగించుకొనదలంపలేదని, ఈ పత్రిక చెలుపుచున్నది. ఇంతకన్నను అసమర్థత వేరుండునా? ఇంపీరియల్ వాడుల సిద్ధాంతములు, వారివాదమునే ఖండించుచున్నవి. అందుచే మానమే ముఖ్యకర్తవ్యమని, డెయిలీ మెయిలుపత్రిక గ్రహించుట లాభకరము.

గృహపరిశ్రమలు

గృహపరిశ్రమల విషయమై ప్రభుత్వమువారింతవరకు జూపినప్రోత్సాహ మత్యల్పము. యంత్ర పరిశ్రమలపట్ల ప్రోత్సాహము జూపెదమనియు, చేతి పరిశ్రమల విషయమున ప్రోత్సాహము జూపియు ప్రయోజన ముండదనియు, జన్మిసుపక్షమంత్రులగు నర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడు గారు చాటి యుండిరి. కాని, యంత్రపరిశ్రమలకు సహాయ మొనర్పజాలమని, మంత్రవర్గము పిమ్మట గ్రహించెను. పారిశ్రామికసహాయచట్టము నిరుపయోగ మయ్యెను. చేతి పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహ మొనగుట మేలని, ప్రభుత్వమువారు పిమ్మట చాటియుండిరి. కాని, ఇక్కార్యమయినను ఫలింపదయ్యెను. ఇంతవరకు గృహపరిశ్రమలగూర్చి విచారణ నలుపుటతో నరిపోవుచున్నది. విచారణతో నవసరములేకనే, చేతిపరిశ్రమలకు కొన్నింటికి సహాయము గావించవలగును. ముఖ్యముగ, రాటపుపరిశ్రమ అనుబంధ పరిశ్రమలలో కెల్ల ఉపయోగకరమయినదని, రుజువయ్యెను. గాంధీమహాత్ముని ప్రబోధమువలన, రాటముల పరిశ్రమకు, మైసూరు, హైదరాబాదు, మున్నగు సంస్థానములు ప్రోత్సాహ మొనగుచున్నవి. అట్టితర, మద్రాసు మంత్రు లేల, యీపరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొనగ గూడదు? ఇందుకుగాను, విశేషధన మవసరము లేదు. దీనిని అభ్యసించుటకు ప్రత్యేక పైపుణ్య మవసరము లేదు. బాలురు వృద్ధులు, స్త్రీలు పురుషు లెల్లరును ఈపరిశ్రమను నిర్వహింపగలరు. వీరు ఇండ్లనుండి వెలుపలకు బోనక్కరలేదు. కొలదియభ్యాస మున్న, ఈ పరిశ్రమను ప్రతివారును చేపట్టవచ్చును. వ్యవసాయపు పనివారలకు తిరిగిరోజులలో నీ పరిశ్రమ మిగుల లాభించును. తదితరులు ప్రతిదినమునను దీనిని నిర్వహింపవచ్చును. ఇందువలన, భుక్తియు ముక్తియు గూడ లభించును. దీనికై విశేషపు పెట్టుబడి పెట్ట నవసరములేదు. స్వల్పపుఖరీదుగల రాటములను, గ్రామ ప్రజలకు సమకూర్పవచ్చును. దేశమంతయు రాటపు ధ్వనితో మారుమోగుచున్నపుడు, ప్రభుత్వమువారు విచారణలతో ప్రొద్దుబుచ్చుటవలన నేమి లాభముండును? రాటపు పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొనగుచో, ఇతర గృహపరిశ్రమలకు గూడ ప్రోత్సాహము గలుగును. గృహపరిశ్రమల అన్వేషణకు సంబంధించిన నివేదిక మింకను వెలువడలేదు. అది వెలువడి, ప్రభుత్వ వారు చర్య దీసికొనునప్పటి కెంతకాలము పట్టునో చెలియకున్నది. మంత్రుగారి ప్రత్యుత్తరము, మిక్కిలి ఆశాభంగహేతు వగుచున్నది.

మద్యపాననిషేధము
గత భానువారమునాడు, కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ నను సరించి దేశమందంతటను జరిగిన మద్యపాననిషేధ సభలవృత్తాంతము జూచిన, ప్రజ లిందుకు అనుకూలురని నవ్వువడగలదు. ప్రభుత్వవారు ఎక్సైజు రాబడిని కోల్పోవుటకు సంసిద్ధులై, నిషేధమునకు గాను ఫలప్రదమగు చర్యలను గైకొనుచో, నిషేధ మతిర్వరితముగ కొనసాగగలదు. అమెరికాలో కన్నను, హిందూదేశమునం దినంస్కరణము త్వరితముగ నఫలమగుటకు కారణము గలదు. హిందూ దేశమునందలి మతవిధులు, మద్యపానమును నిషేధించుచున్నవి. కాని, ఆయా రాష్ట్రముల శాసన సభలలో జరుగుచున్న చర్చల జూచిన, ప్రభుత్వము వారు నిషేధమునకు బూనెద రను సమ్యక్ము గలుగజాలదు. వివిధశాసనసభలలోను నిరుత్సాహ కరమగు ప్రత్యుత్తరములే వెలువడుచున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో, ప్రజలే మద్యపానదురభ్యాసమును విడనాడుటకు బూనుకొనవలయును. కాంగ్రెసుసంఘము లు ప్రజలలో ప్రబోధము కలిగింపవలయును. శాసన సభల ఎన్నికలలో మద్యపాననిషేధమునకై పాటు బడుటకు వాగ్దానము జేయనివారిని, ఎన్నికొనకుండుట వోటరుల పరమధర్మము. ఛంగననేరి అను పట్టణమునందు నూటికి డెబ్బదియైదుమంది మ్యునిసిపలు వోటరులు లోకల్ ఆప్షనుపద్ధతి మోదించు నెడల, తాము దానిని ప్రవేశపెట్టెదమని, తిరువాన్కూరు శాసనసభలో ప్రభుత్వమువారిదివరకు వాగ్దానము జేసియుండిరి. ఆప్రకారము, వోటరుల యభిప్రాయము కనుగొనబడెను. ఆరువందల నలువదిమంది ఓటరులలో, అయిదువందల డెబ్బది తొమ్మిదిమంది మద్యపాననిషేధమున కనుకూలముగ వోటుజేసిరిని వార్తలు చెలుపుచున్నవి. ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుచో, తిరువాన్కూరు లో వెలువడిన యభిప్రాయమే హిందూదేశమందంతటను వెలువడుననుటకు సందియములేదు. ఇట్టి సందర్భములలో, లోకలు ఆప్షను పద్ధతి నయినను మ్యునిసిపాలిటీలలో ప్రవేశపెట్టి, దానితోపాటు మద్యపాననిషేధమును గూర్చి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు బోధించుచో, ప్రయోజన ముండును. అందుకు మార్గం, ఎక్సైజు రాబడిని కోల్పోవుటకు సంసిద్ధపడక, శుష్కప్రచారము గావించ నేర్పాటు జేయుటవలన, ప్రయోజనముగలుగజాలదు.

లేబరు పక్షవిజయము

కామన్సునభకు జరిగిన తాత్కాలిక పు ఎన్నికలలో లేబరుపక్షమువారికి గలిగిన విజయములు, కన్సర్వేటివు పక్షమువారిని భయభ్రాంతము గావించినటుల చెలియుచున్నది. అందుచే కొన్ని కన్సర్వేటివు పత్రికలు, లేబరుపక్షమువారిని ఓడించుటకు, లేబరులు పక్షమువారితో చేతుల గలుపుటయే మార్గమని తెలుపుచున్నవి. లేబరులుపక్షము సంఖ్యాబలమును సంపాదించ వీలు లేకజోయినను, ఇరుపక్షములలో దేనికయినను సత్రకాయగ నుండుటకు బనికివచ్చునుగద. లేబరులు పక్షనాయకు లగు లాయడు బార్నిగారు, నిరుద్యోగమును బాప సమకల్పెదమని, ప్రజలకు వాగ్దానము చేయుచున్నారు. అందుచే, వీరిపక్షమువారు కొందరు ఎన్నికలలో విజయము బడయగలరు. వీరి తోడ్పాటు బడయ గలుగుచో, కన్సర్వేటివులు లేబరుపక్షము వారిని ఎదుర్కొనవచ్చును. ఇట్టి సందర్భములలో లాయడు బార్నిగారి వైఖరి ఎటులుండునో తెలియదు. లేబరు పక్షమువారు అధికారమునం దున్నపుడు, లేబరులు పక్షమువారు తోడ్పడుచుండిరి. ఈమారు లేబరులు పక్షమువారు వీరి నెదిరించెదరేమో చూడవలయును. ఇంచితేపు ప్రభువు లేబరులు పక్షమునకు జెందినను, బాట్లవినుగారి కెల్లరును తోడ్పడి, సోషలిస్టుల ఉపద్రవమును తొలగింపవలయు నని, ఎచ్చరించుచున్నటుల తెలియుచున్నది. వీరి ఎచ్చరిక నఫలమగుచో, లేబరులు కన్సర్వేటివుపక్షములు కలసి, లేబరుపక్షమును ప్రతిఘటించుననినమ్మవచ్చును. లేబరుపక్షమునం దిదివరకే చీలిక ఏర్పడియుండుటచే, భావిపరిణామ మెటులుండునో చెప్ప వీలు గనుపింపదు.

బ్రిటీషు వర్తకము : రుష్యా

ఇంగ్లండుయొక్క భాగ్యోదయమును, రుష్యా అడ్డగింప జూచుచున్నటుల తరుచుగ ప్రకటింపబడుచున్నది. రుష్యా నలుపుచున్న కుట్రలో కొందరు భారతీయులు పాల్గొనుచున్నారను నూహ పై, హిందూదేశమునందు కొందరు అరెస్టుచేయబడిరిని తెలిసిన విషయమే. కాని, బ్రిటీషు వర్తకులు మాత్రము రుష్యాతో వాణిజ్య వ్యవహారములను పెంపొందించుకొన జూచుచున్నారని, నేటివార్తల బట్టి గ్రహింపవచ్చును. నూటయేబది వాణిజ్య సంఘములప్రతినిధులగు ఎనుబదియైదుగురు బ్రిటీషు వణిక్కులు లండనునూడి బయలుదేరి రుష్యాకు పయనమయిరి. బ్రిటీషు వాణిజ్యమునం దన్ని శాఖలకును ప్రతినిధులు గలరట. వీరు రుష్యాపరిస్థితులను గుర్తించి, అక్కడ బ్రిటీషు వాణిజ్యమును పెంపొందించు మార్గముల నన్వేషించెదరు. ఒకవంక ఇంగ్లండు రుష్యాతో సంబంధమును పెంపొందించుకొనుచుండ వేరొకవంక భారతీయులు కొందరు రుష్యాతో సంబంధ మేర్పరుచుకొనుచున్నారని, నిందించుట వింతగ నున్నది.

పార్లమెంటు ఎన్నికలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకత)

అంశం, మార్చి 28:- పార్లమెంటు ఎన్నిక లాగి 82 యంత ఎన్నికలు జరిగెను. కార్యకర్తలకు వారు 11 కన్సర్వేటివు సాస మెంటు రెండు లెబరులు స్థానములు గెల్చిరి. ఒక స్థానమును మాత్రము వీరియండి గెల్చిరి. కన్సర్వేటివులనుండి లేబరులు ఆరు స్థానములు గెల్చిరి.

గాంధీ గారి కేసు విచారణ

తీర్పు రేపటికి నిలుపు జేయుట

“పోలీసువారే ముద్దాయి లగుదురు - మేమే ఫిర్యాదీలము” - గాంధీగారి వాక్యాలము

తీర్పు రేపుచెప్పబడును

కలకత్తా, మార్చి 28 : - గాంధీగారి విచారణ 12-20 గంటలకు వాయిదాపడినది. తీర్పు రేపటికి నిలుపు జేయబడినది. గాంధీగారు 12-25 గంటలకు తీర్పు రేపటికి నిలుపు జేయబడినది. తీర్పు రేపటికి నిలుపు జేయబడినది.

కలకత్తా, మార్చి 28 : - మహాత్మాగాంధీగారి విచారణ 10 గంటలకు వాయిదాపడినది. తీర్పు రేపటికి నిలుపు జేయబడినది. తీర్పు రేపటికి నిలుపు జేయబడినది.

మహాత్మాగారి రాక

ఉదయం 9-55 గంటలకు పరీక్షా మహాత్మాగాంధీగారు తండ్రి జనపాలిలాలు నువ్వును చంద్రబోసుగార్లు వెంటరా గాంధీమహాత్మాగారు తండ్రి జనపాలిలాలు నువ్వును చంద్రబోసుగార్లు వెంటరా గాంధీమహాత్మాగారు తండ్రి జనపాలిలాలు నువ్వును చంద్రబోసుగార్లు వెంటరా

10-5 గంటలకు మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రవేశించిరి. త. ఎం. నేనుగారు త. సి. గుప్తాగారు మున్నగు పెక్కుమంది ప్రజలు తండ్రి జనపాలిలాలు నువ్వును చంద్రబోసుగార్లు వెంటరా గాంధీమహాత్మాగారు తండ్రి జనపాలిలాలు నువ్వును చంద్రబోసుగార్లు వెంటరా

గాంధీగారి వాక్యాలము

మహాత్మాగారు యిట్లు నడిచినారు : - “దేశసేవక నర్తనమును జాతగల స్థానమున బట్టి నాచేసి యీశ్వరుని తేవులును జాతగల స్థానమున బట్టి నాచేసి యీశ్వరుని తేవులును జాతగల స్థానమున బట్టి నాచేసి యీశ్వరుని తేవులును

అ బహిష్కరణమునకు అనుబంధించిన వర్తకాలలో బీయినచోట విదేశీవస్తువులను వ్యాపారమునకు జరజనలని కాత్యంఘమునకు వీర్యునియొక్కారు - కావున శ్రద్ధాసంపాదక పాఠ్యము జరిగిన పథలో విదేశీవస్తువులను ప్రోత్సహించుట తలపెట్టినది నేను పోషించియున్నాను - పోలీసు కమిషనరులైన నోటీసు ను ప్రయత్నించునకు అభ్యంతరముగ నుండెను - అన్ని ప్రమాదములను సామ్రాజ్యము కలగకుండ కాపాడుకొనటకు గాక వస్త్రధారణను జరగకుండ జేయుటకే అతడు నోటీసులు పెట్టినది నేను మేము వెంటనే గ్రహించితిమి. నేను మేము ప్రత్యేక గృహములోనే వస్త్రధారణను జరిపించి యుండవచ్చును. కాని రిగ నే కనుకు చేయబడిన వ్యాఖ్యానము పూర్తిగ తప్పుగాక పోయిన ను పరిశోధనపై మెయిన్స్ దని యిద్దరు వ్యాఖ్యానముల నిర్ధారణ జేసిరి. కావున పోలీసువారి వ్యాఖ్యానము పరిశోధనకు కాదా యను విషయము వ్యాఖ్యానమునందు నిర్ధారణ గురికే మేము మొదట ప్రకటించిన రీతిని పాటగనందే వస్త్రధారణను జరుపుటకు నిశ్చయించితిమి.

ఈ బహిష్కరణము కాపనోల్లంఘనమునకు సంబంధించినది కాదు. కాపనోల్లంఘనము ఆచరించుట కొరకే పోలీసువారి ఉత్తరవును ధిక్కరించి చెరసాలకేగుట ము యుద్ధముగాదు.

అందు పాఠ్యము వస్త్రధారణను జరగకుట ముందు యీ విషయము అంగ భాషలో పోలీసువారి యెదుట నిలచు పథలో నేను స్పష్టముగ తెలిపియున్నాను. అప్పుడు పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు నచ్చట సందేహం నేను న వ్యాఖ్యానము. కావున పోలీసువారు అప్పుడా పథలో దొడ్డిగ మునుపువలెనే వారిని కర్రలతో కొట్టి తరిమి చల్లారి పోవుచున్న మంటలను అగ్నిజేయ బూనినపుడు నాకు చాల ఆశ్చర్యమును సంతోషమును గూడ కలిగినది. అటుతరువాత అచట జరిగిన విషయము గూర్చి యిచ్చట నాయంతట నేను చెప్ప నవసరము లేదు గాని, వ్యాఖ్యానించి నినగోడు చో దాని నిచ్చు చెప్పటకు సిద్ధముగ నున్నాను.

పోలీసువారే ఫిర్యాదులు

నేనును పథలో స్పష్టముగ తెలిపియున్న పోలీసు వారు అక్రమముగ వ్యాఖ్యానించినారు. నేను వహించినందున వారే దొడ్డిగ యొక్కారు. కావున నేనునున్న యీ నింకెటుని స్థానమునందు వారే యుద్ధము. నేను నా మిత్రులు ఫిర్యాదీలముగ ను వారు ముద్దాయిలుగ నుండవచ్చును. ఇదివరకు యితర దేశములలోగూడ నేను వ్యాఖ్యానములకు పోలీసువారు జేసిన వ్యాఖ్యానముల కంటే కఠినములక వారి యుత్తరవులకు వ్యతిరేకముగ నేను ని యంటిని. ఆ దేశములలోనుండు పోలీసువారు నాగరకతల వారగులకే తమ చేసిన వ్యాఖ్యానము పరిశోధనతో కాదా ముందు వ్యాఖ్యానములతో నిరసరమున కొరెదగుగాని మన దేశములో ఎల్ల వారే ముందుగ అక్రమవర్తకము గడంగి వ్యాఖ్యానములకు ధిక్కరించి ప్రజాకాంతికి నష్టము కలిగించుటకు కారకులుగాదు.

అ నాకు సభకు వచ్చిన వారందరూ మిక్కిలి కాంతముగ నుండిరి. యాధిగ చెప్పగలను. మేమువలె పెట్టిన చిన్న మంటల వలన మట్టుకట్ట యిద్దరు ప్రమాదములేదు. అప్పుడు ప్రత్యేకముగ నున్నది. దానిమట్టును ఆచరిం యున్నది. కావున పెట్టెలము నందు కాంతముగ ప్రదర్శనము జరగవచ్చును. పోలీసువారు చేయజేసినకుండుటయే వారికి కర్రవ్యయము యున్నది. వారపుడు కలిగించుకొనట నిర్ణయమునకు మొట్టమొదటయే, అప్పుడే దౌర్జన్యమునకు నేను నమ్ముచున్నాను. వారముంటు నాట్టులలో వ్యాఖ్యానించినట్లు అధికారమును అక్రమముగ తాము చేర జేసిరి. తమకనుకూలముగ నే వ్యాఖ్యానించి తీర్పుచెప్పని ముందుగ నే వారు నిశ్చయించిరి. “వ్యాఖ్యానించి, పే నిపుడు తెలిసిన విషయమును సర్వములని మీరు నమ్మునలెను. నన్ను నాతోడి మిత్రులను విడుదలజేసి, పోలీసువారిపై మీరు జరుపదగినవర్తకము జరగజేయరాదు.

నెక్కువ వ్యాఖ్యానము

ఏ నెక్కువ ప్రాంత వ్యాఖ్యానించినా దానిని గుర్తించుట వ్యాఖ్యానముతో సంబంధములేకదగినది. మమ్ములను విడుదలచేయ గోరుచున్నాను. వ్యాఖ్యానముగూర్చి నేను పేర్కొనిన వ్యాఖ్యానములకు లోక ప్రతిఘోష నేను గుప్త గాంధీకరుల చే, దానిని గూర్చి ఆయనతో నేను మరల చాలసేపు చర్చించితిని. అందు వలన శ్రద్ధాసంపాదక ఒక రాజకీయిగాని, రాధారిగాని కాదని నాకు స్పష్టమయినది. విదేశీవస్తువుల బహిష్కరణ సంఘమునకు కాపనోల్లంఘనము నాచియట కెంతమాత్రము నుద్దేశించనందున యీ నెక్కువ గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుట అవసరమై యున్నది. దీనిగూర్చి వ్యాఖ్యానమునైనందున వాదించునట్టి పనిని నా మిత్రులగు నేనుగూర్చి వదలచున్నాను.

నాతోడివారితో మరి ముగ్గురుమైన గూడ శ్రద్ధాసంపాదక మారోపించబడినది. ఇట్లును మొదట నిశ్చయించినవాడు నేనేయని స్పష్టముగ చెప్పియున్నాను. కావున మేమెవరమైన నేరము చేసియున్న యెడల నేరము చేసిన వారిలో నేనే శ్రద్ధాసంపాదకను, తక్కినవారు నాకు పరాయదేశ వారగులుడ.

(అసంపూర్ణ వార్త) (ప్రతి)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు గమనింపవలసినది
మహాత్మాగాంధీగారు ఆంధ్రదేశసంచారము చేయునపుడు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు అసెంబ్లీను కలసిపోయెదగునని నేను అభిప్రాయక కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారు తెలియజెప్పినారు. ముఖ్యమైనవిషయములు పరిశీలించుట. 1. ఆంధ్రరాష్ట్రములో ప్రతిజిల్లాలో ఎంతమంది కాంగ్రెసు పథ్యులు. 2. ఎన్ని గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములు. 3. జిల్లాలో ప్రచారముచేయుటకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునకు వసూలుకర్తవ్య ప్రవ్యయ మొదలయిన పంతులన్నియు విచారించెదక. కాన జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు ఏప్రియలు 1, 2 తేదీ లోగానై పంజాబునది బెజవాడకు తెలియజెప్పవలెను. ఏప్రియలు 1 అంతయు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యసానము బెజవాడలో దుర్గాలిపాసముందు ఉండును.
మదరాసు, }
26-8-29. } కా. నాగేశ్వరరావు,
కార్యదర్శి.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు : - రా. వి. శ్రీహరిరావు నాయకుడు గారు 4 ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగాకను, రి. క. తి. పి. కే. మిరకాగారును జేటియంయమునకు మద్రాసువచ్చిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము : - నేటిను ప్రత్యేక పథ 27-8-29 తేదీ బాధవారం ఉదయం 8 గంటకు బెజవాడలో జరుగును.

అవధి : - ఆరోగ్యశ్రమమునకు 1928-29 సంవత్సరము 50 విరాళము కుంభాగారం తాలూకా పోర్టునుండి చేరినదని రా. లక్ష్మీకలిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మద్రాసు సంగీత విద్యార్థులు : - ఈసభకు ఈ నెల 29 తేదీన మద్రాసు నుండి రెండుగంటలకు నెయిలారు. విహించాడుగారు నేటిముంబరమున తెలచెదరు. ఈసభ ఆయరు చటి మూడునెలలందును కూడ జరుగును.

కార్యక్రమము

29-8-29 తేదీ మద్రాసు నుండి 2 గంటలకు పథ ప్రారంభించబడును. రా. రా. యు. రామారావుగారి స్వాగతార్పణ వ్యాసము. నెయిలారు విహించాడుగారి ప్రారంభోపన్యాసము సాంకేతికము 5 గంటలకు జేతముగలం నుబ్రహ్మగ్యఅయ్య గారు వివాదించెదరు.

30-8-29 పథ వగలు 11 గంటలనుండి 8-30 గంటలవరకు జరుగును. అధ్యక్షుడు విద్యాకా. సత్యేంద్రాచార్యులు. విషయము రాగములగుటలు.

సాంకేతికము 5 గంటలకు ఆరియకుడి రామానజయ్య గారు గానము. నేనుగూడ నారాయణస్వామి అయ్యగారు ఫీజేలు, వైకం కృష్ణ అయ్యగారు మృదంగం.

31-8-29 తేదీన పథవగలు 11 గంటలనుండి 8-30 గంటలవరకు జరుగును. జి. వి. నుబ్రాచార్యగారు పఠించెదరు. విషయము శ్రుతులు. నేనుకూడం పంజరరావుగారు, ఫీజేలు మధుర నుబ్రహ్మగ్య అయ్యగారు, మృదంగం నేను నాయకరగాడు. 1-4-29 తేదీన వగలు 11 గంటలనుండి 8-30 గంటలవరకు జరుగును. ఎం. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు జి. ఎ. వి. ఎల్. ఎల్. జి. అధ్యక్షత పఠించురు. విషయము సంగీతవిద్యాప్రబోధము. తదితర విషయములు. సాంకేతికము 5 గంటలకు ప్రా. కెంకటస్వామి నాయకుగారు విజయనగరం ఫీజేలు, వైద్యకాధ అయ్యగారు మృదంగము.

పోలీసు కమిషనరుగారి యనుమతినిబొంది మొలాపూరు, పోలీస్ కార్యురు, ఎగ్జూరు, పురుకువారంనుండి బస్సులు నేటిముంబరమునకు బోవుట కేర్పాట్లు గావించబడును.

గుడెరిచ్ సర్వీస్

నాకు కలుపమయిన విషయము బస్సులోకి వింత కూర్చినది కూడ రబ్బరు. గుడెరిచ్ ట్రెయ్ అమ్మ డి. రొకరు యిట్లు వ్రాసిరి. “నేను ట్రెయ్ వ్యాపారము చేయుచున్నందుకు కాదు”. అవి ఓడల కెక్కించుటకు, రేవునకు చేర్చుట, ఓడల కెక్కించుటకంటె గరించి నక్కులనే వచ్చుచున్నది.

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో అఫ్రికాన్ నైస్ కేరా అను ప్రాదే రబ్బరును పొగుచేసెదరు. ఇది అసలు మొదట, దక్షిణ ఆఫ్రికాలో కనిపెట్టబడిన రబ్బరు చెట్టునుండి వచ్చునది. అమెరికా నది టైథాగపు ప్రాంతమున అక్కడి నివాసులు, అనేక పండుల సంవత్సరములనుండి యిచ్చు అచ్చెట్టు గాట్లు కొట్టి అందుండి ఆలాటెక్స్ కాదను.

అలాటెక్స్ ఉంచిన పాత్రను నివృత్తిగ నుంచి, ఒక గుండ్రని పుడకతో త్రిప్పుచున్న యెడల, నీరు అంతయు నిగిరి పోవును. ముంచిన ప్రతిసారి పుడకకు పొరవంటి వచ్చును అంటుకొనును. ఇట్లు ఓపికతో యీ వద్దలిక చేసినయెడల ఒక చిన్నకు తయారగును. అది, 8 లేక 10 అంగుళముల పెడల్పు గలిగియుండును.

అక్కడి నివాసులు ఆరబ్బరుచిప్పకులను ఇల్లమున చేర్చి కట్టి అక్కడినుంచి మార్కెటునకు వందలకొలది మెట్లు నిచ్చుచున్నది. కొద్దికొలది క్రిందట, ఆఫ్రికాలో గుడెరిచ్ ఫ్యాక్రీయించు యాచిప్పకు మంచిని, అది 8 అంగుళముల మీటరు కలిగి మధ్య ఎత్తువనెట్లప్పు గలిగి మధ్య నొకరల గ్రహుండి యుండెను. ఇట్టి చిప్పకులను తయారుచేయుటకు చాల కొలలు కట్టును.

ఈ కేరా రబ్బరు చాల వ్యాపారమునది. ఇట్టిది మొత్తములో 20 వంతు మాత్రమే యుండి యుండెను. ఇట్టి రబ్బరుకు తయారొనక్క పాక వద్దకు బడులు యిచ్చుచు వలిన వద్దకు అక్రమించినది.

దేశీయవార్తలు

తిరువాంకూరులో మద్యనిషేధము

వోలరు నిర్ణయము

తిరువనంతపురం, మార్చి 28:—తిరువాంకూరు కాపనపథి యందును శ్రీమూలం పొత్తులకు ఎవరినీ వారును ఆందోళన కేయమునుబట్టి చిన్న చేరియందు (తిరువాంకూరు ఉత్తరభాగము) మద్యనిషేధముగార్చి మునిసిపాలిటీవారే నిర్ణయించుట నని ప్రభుత్వమువారు తలచి అట్లుకాసిందిరి. మునిసిపలవోలరు యందు తెలియించి నిషేధము కొరకునే తీర్చారించిరి. నిన్న ఓటింగు జరిగెను. మునిసిపలు ఓటులు 640 మందిలో 579 గురు మద్యనిషేధము నిషేధింపవలెనని కోరిరి. కాల్పు వోట్లు రద్దయినవి. (ఆ. ప్రె.)

బెజవాడబ్యాపిస్టుచేతరులు

మహాత్ముని సన్మానింప దీర్చానియొకొనుట

బెజవాడ, మార్చి 28:—గాంధీమహాత్ముడు ఏప్రిలు నెలలో బెజవాడకు వచ్చినప్పుడు వారిని సన్మానించి యాకల సంచి వారికి పంపించవలయు నని బెజవాడబ్యాపిస్టుచేతరులు (జి.స్టి. కు. క. కు. వారు) తీర్మానించుకొనిరి. ధనమును ప్రాగు చేయుటకు తగు కార్యములు చేయబడుచున్నవి. (ఫీ. ప్రె.)

ప్రకృతివైపరీత్యము

రెండుతలలు ఆరుకాళ్లు గల దూడ

తిరువల్వేరి, మార్చి 28:—తిరువల్వేరి సమీపమున కా యత్తురుగ్రామమున ఒక ఆవుకు రెండుతలలు 6 కాళ్లు గల ఒక దూడపుట్టెను. పుట్టిన కొన్ని నిమిషములకే ఆదూడ మరణించెను. చుట్టూప్రక్కల గ్రామమునందలి వేలకొలది జనులు ఈ ప్రకృతి వైపరీత్యమును చూడ విచ్చుచున్నారు. (ఫీ. ప్రె.)

పోలీసుజవాను దౌర్జన్యము

కంచీలో విదేశీవస్తుదహనము

కంచీ, మార్చి 28:—విదేశీవస్తు దహనము సందర్భమున పోలీసుజవాను ఒకరిని దౌర్జన్యముగార్చి వివరములు తెలియ నవ్వెను.

కంచీనగరం వంగులో తరం ఉత్సవము సందర్భమున బహిరంగపథంలో బి. ఎస్. కర్కగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఎం. రామచంద్రకాగారు విదేశీవస్తు బహిష్కారముగార్చి ఉత్సవ సిందిరి. చెరువునకు దూరముగనున్న తోటలో విదేశీవస్తులు లనేకములు ప్రాసక్తేనీ దహన మొనర్చిరి. పూర్తిగా కాలిపోయి యేమి విగులుకుండ పైన మట్టిగుడ పోసి ఆర్చివేసిన పిదప ఆ యెరుకారు చెరువులోనికిపోయి సంధ్యావందనము చేయుచుండిరి. అంత వాలాబాబాదునుండి వచ్చిన ఒక పోలీసు జవాను వారివద్దకు వచ్చి ప్రభుత్వమువారి బట్టు తగులబెట్టి నేర మొనర్చిరినని తిట్టుచు క్రింద బడవోసెను. తన తోలుపటకాతో చుట్టు ముగిసవారిని కొట్టెను. (ఫీ. ప్రె.)

కాశీమహానధ

కాశీ, మార్చి 28:—కాంగ్రెస్ పార్టీకి కమిటీ ఆజ్ఞాన పాఠము నిన్న ఉదయము సాయంత్రముగూడ యానగరము న న గ ర సం కీర్తన జరిగెను. జాతీయ పతాకాలను, పెద్ద అట్టలను, కట్టుకొని, జాతీయ గీతములను పాడుకొనుచు, కల్లు సారాయి మొదలగు పానీయములను గల్లించు మొదలగు మత్తుకదార్లును ప్రజలు మానవలెనని యు ధించుచు వీరు గ్రామములో తిరిగిరి. సాయంత్రము మహానధ సమావేశమయ్యెను. మత్తుకదార్లును ప్రజలు మానవలెనని యుద్ధించుచు ఉపన్యాసములు చేయబడెను. ప్రభుత్వమువారి ఎత్తైన విధానమును ఖండించుచు పథంలో తీర్మానముగూడ ఆమోదించబడెను. మరియు యిటీవల జరిగిన ఆరె మ్మలయంబిడియన్న మూత్రములను, దేశములో కార్మిక కర్షకాద్యములను అడంబుటకు ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొనెను మన్న పర్యలును ఖండించబడెను. ఉపన్యాసానంతరము పెద్ద విదేశీవస్తువులను కప్ప తగులబెట్టబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో హోలీపండుగ ఆరెస్టులు

బజారులలో విదేశీవస్తువులను దహించినందులకు

కలకత్తా, మార్చి 28:—హోలీపండుగ సందర్భమున (కామదహనము) ఆరెస్టుచేసినందులకును వీధులలో విదేశీవస్తు దహనము గావించినందులకు మొత్తము 200 మంది ఆరెస్టుచేయబడిరి. (ఫీ. ప్రె.)

కలకత్తా, మార్చి 28:—కామదహనముకాదు కలకత్తాలో అత్యుత్సాహము ప్రబలెను. బారాబాదలో అనేక మంది ప్రజలు గుమిగూడిరి. రంగునీళ్లు పోసినందులకును, దహన కార్యములను రంగుకొల్పి ప్రజల రాకపోకలకు అట్రంకము కలిగించినందులకును రాత్రి 80 మంది ఆరెస్టుగావించబడిరి. ఈ కోలాహలాడు చాల ఆరెస్టులుచేయబడెను. మొత్తము మార్చికి పైగా ఆరెస్టుకాలిడిరి.

కామదహనము-భారతశాసన సభ్యుల కేళీవిలాసములు

ఢిల్లీ, మార్చి 28:—భారతశాసనసభ్యులు కామదహన మహోత్సవమును సంతోషపూర్వకముగా గడపిరి. గయా ప్రసాద సింహా, కుమార గంగానందసింగ్, శ్రీమంత్ శ్రీనివాసయ్యంగారు, డి. కే. లం రీచాదకీ, యస్. సి. మిత్తర్, నారాయణప్రసాద్, బి. సి. రాయ్, మొదలగువారు శ్రీయంత పండిత మదన మోహనమాలవ్యాగారి బసవద్ద సమావేశమై ఒండ్లాడుకొని రంగునీళ్లుపల్లకొని పాటలు పద్యములు పాడుకొని ఆనందించిరి. రంగునీళ్లుతోనూ, కర్రగముతోనూ వారు పర్ బ్రజేంద్రలాల్ మిత్తర్, పర్ హుబుల్లాగార్లవద్దకు పోయిరి. తరువాత వారు భారత శాసనసభాధ్యక్షు డిగు గౌ. పటేలు గారిని సందర్శించిరి. కటేలుగారును వారితో కలిసి కేళీవిలాసము నడపవలసింది. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వారు తమ నిశేషములకు పోయిరి. (ఫీ. ప్రె.)

కాంగ్రెస్ ఆదేశము-ప్రచారకసభలు

ఢిల్లీ, మార్చి 28:—కాంగ్రెస్ మహాసభాజేకానసారముగ నిన్న సాయంత్రము నగరసంకీర్తన యా నగరమున జరిగెను. మద్యనిషేధ నిషేధావళోకనను సురించి కార్మికులలో ప్రచారము చేయబడెను. 'క్రిష్ణగార్హస్థి'లో నోక మహాసభ సమావేశమయ్యెను. శ్రీయంత పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఉపన్యాసకులందరు త్రాగుడు వ్యవసాయను తీవ్రముగా ఖండించిరి. మాలవ్యా పండితులుగాక జేబుంధు గుప్తా నారాయణప్రసాదు యస్. యల్. ఏ. మొదలగు సంఘసంస్కార ప్రచారకులు పథంలో నడవవలసింది. (ఫీ. ప్రె.)

భారతప్రభుత్వము సిమ్లాకు వెళ్లు తేదీ

ఢిల్లీ, మార్చి 28:—భారత శాసనసభ చాలకాలము సమావేశమగుటలకు భారతప్రభుత్వమువారు తాము సిమ్లాకొండకు వెళ్లు తేదీలను మార్చుకొనిరి. ఏప్రిల్ 11 తారీఖున ఢిల్లీలో ప్రభుత్వ కార్యాలయములను మూసి 12 తారీఖున సిమ్లాలో తెరుచునట్లు ప్రకటనము నిశ్చయించబడినది. శాసనసభా సమావేశమునబట్టి యీ తేదీలో మార్పులుచేయబడ వచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

అత్యద్భుత కుష్టుకులధ్వంసభాస్కరం

గుణము లేదని రుజువు చేయువారికి రు 116 లు బహుమానము

తమగా వంచుటకు.

సమస్త కుష్టులకు శ్వేత క్షుణ్ణు అనగా బొల్లి ఎగ్గరా ముచ్చట అమోఘప్రక్రియ. కుష్టు కోసుల పొలిటి సంచీవిగా ఒక మహాత్మునిని మహంసానమునకు సమర్పించబడిన యోగ్యతా కర్తవ్యములకు వ్యాధినిరూపణ వివరములకు నేడే వ్రాసిన మా అత్యద్భుత కుష్టుకుల ధ్వంస భాస్కర మను కేటలాగు ఉచితముగా పంపింపుము.

టి. వి. రాఘవాచార్యులు, జమిందార్లు, శ్రీ రాఘవాచార్యదాత్రమం, కడలి, రాధోలు తాలూకా, భూపూర్ గోదావరి.

హిందూస్తానీ సేవాదళము జాతీయపతాక వందనము

31-3-29 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు

దేశముంతట జరుగవలెను

హిందూస్తానీ సేవాదళ కార్యదర్శిగారగు హర్షి కాదగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

గత డిసెంబరు నెలలో హిందూస్తానీ సేవాదళముయొక్క మహాసభ కలకత్తాలో జరిగినప్పుడు ప్రతిమాసాధికమున వచ్చు ఆదివారము ఉదయం 8 గంటలకు దేశముంతటను సేవాదళములు జాతీయపతాకమును ప్రదర్శింప వందనాకరగీతమును పాడవలెనని తీర్మానించబడెను.

ఇంతవరకును రెండు మాసములందు మాత్రమే యిట్టి జాతీయపతాక పూజలు జరిగినవి

మొదటి వర్షాయము 27-1-29 తేదీన 62 సేవాదళములలోను 50 దళములవారే యీ పూజను జరిపిరి. రెండవయూ 24-2-29 తేదీన 21 రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యాలయములందు మాత్రమే యీ పూజ జరిగినట్లుగా వార్తలు వచ్చినవి. కాని ఈనెల 31-3-29 తేదీ ఆదివారం ఉదయం 8 గంటలకు దేశముంతటను జాతీయపతాకమునకు సేవాదళముల వారందరూ ప్రదర్శింపవలసియున్నది. అట్లు జరిగినసంగతి ప్రధానకార్యదర్శిగారికి తెలియజేయవలెను. (ఫీ. ప్రె.)

పాటియాల, మార్చి 28:—ఇటీవల పాటియాలలో జరిగిన అకాలి ఆందోళనము సందర్భమున పోలీసువారి విధారా ఫలితముగ ఒక గొప్పకుట్రకు సంబంధించిన వివరములను తెలిసికొనిరి. త్వరలో పోలీసువారు కొంతమందిని ఆరెస్టుచేయుదురని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

శృంగేరి పంచాంగము

శుక్ల నామ నవత్సరముది 0-3-0

6 పంచాంగములకు తక్కువగా కోరినయెడల వి.పి. గా పంపబడదు. ఒకటి రెండు పంచాంగములు కావలసినవారు వెలకున్నూ పోస్టేజీకి 1 పంచాంగమునకు 0-1-0 బిళ్ల యున్నూ కలిపి పోస్టుబిల్లులు పంపించవలయును.

మాదామణి నిర్వహించుచున్న పంచాంగము 0-2-0 (గొర్రు మెంటు) దృగ్గణిక పంచాంగము 0-2-0

విభవ, శుక్ల, ప్ర మోదూత, ప్రజోత్పత్తి

అను 4 నంబి పంచాంగము గ్రంథరూపము.

గాయత్రీ చిత్రపట శోభితము 0 12 0

త్రికాల సంధ్యావందనము:—టీకాతాత్పర్య, స్వర, ధర్మ	
కాస్త్ర గాయత్రీ చిత్రపట శోభితము	0 6 0
దక్షిణ ప్రతులు	4 2 0
ఆర్థిక మంత్రములు	డిటా 1 4 0
తీర్థక్షాత్ర మహాయావిధులు	డిటా 0 12 0
పై రెండుగ్రంథములు కలిపి కలిగొనెందు	2 0 0
సదాచారము	డిటా 1 8 0 కలిగొనెందు 1 12 0
సూర్యసమస్కారమంత్రములు	డిటా 0 8 0
నిత్యకర్మాక్షరము సవ్యరాంధ్ర ప్రయోగ టీకాతాత్పర్య	
ధర్మకాస్త్ర నిర్ణయసహితము గాయత్రీ చిత్రపట సహితము	2 8 0
డిటా కలిగొనెందు 8 0 0	డిటా రైబ్రరీ యెడిషన్ 4 0 0
యోగాభ్యాసదర్శనము-వచనము	0 12 0
డిటా రైబ్రరీయెడిషన్	1 4 0
కైవల్యసహితము - టీకాతాత్పర్య నిశేషసహితము	
నేదాంతకాస్త్ర గ్రంథములలో అత్యద్భుత ప్రచారము గలది. తత్త్వబోధ మనుషేదగల 1-వ భాగము	2 8 0
డిటా సందేహానివారణము, అను 2-వ భాగము	2 0 0
పై రెండుభాగములు కలిపి ఒకటైదు	4 0 0
శ్రీ సందిరాజ ఐక్యీకారాయణ దీక్షితచరిత్రము	1 0 0
కలిగొ 1 8 0	డిటా రైబ్రరీయెడిషన్ 2 0 0
సూక్ష్మాపిత కేళికేత్రము - సీతకంఠదీక్షితకృతము	
సతాత్పర్యము	0 10 0
పాండవగీతిలు ఆంధ్ర టీకాతాత్పర్య పద్యసహితము	
ఇవి మొదలగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథము లన్నియు గలవు	0 10 0
మానేజరు, స్వధర్మప్రకాశిని, కీలకాక్ష పోస్టు, బుందానంబి, మధురాగు.	

విదేశవార్తలు

సిరియా సమస్య

(బీము సర్వీసు)

హ్యూస్, మార్చి 25:—సిరియాను (ఫ్రెంచి ప్రదేశము ను చేయుట కెంత ప్రయత్నించినను సిరియా సమస్య ఇంకను తేలలేదు. సిరియా బాల్తీయవాదులను తృప్తిపరచలేనట్లు చూడండి. సెల్టియన్లను పూర్వ మొకప్పుడు సిరియా ప్రాంతమొకటిగా నున్న డిజోవినిలుగాను నూచించుచున్నాడు. 80 సంవత్సరములవరకు ఓడండ్లను తేసికొనవలెనని.

రాజుగారి ఆరోగ్యము

లండన్, మార్చి 26:—8-4 గంటలకు రాజుగారు చక్ర మలతర్ఫీ లేకనే బయట తిరిగిరి. కాని అతడు ఇంకను బలహీన ముగనే యున్నాడు. శీఘ్రముగనే అలగట వచ్చును. ఈ ఆరోగ్యము ఇటులే యభివృద్ధిగాంచుచో మేము సమస్య విద్యుత్తుకు జేరదను. ఎన్నికలకాడికి లండనులోనే యుండెద రనుకొను చున్నాడు.

ఇండియా వైమానిక ప్రచారము

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 26:—ఇండియాను ప్రారంభించు వైమానిక మార్గము విషయమై ఇటలీలో గల్లిన తగాదాలు పూర్తిగా కరిగిపోయినవినియు ఈ నెలలోపుగానే ప్రచారము ప్రారంభము చేసెదరనియు క్యామ్యూన్ హోదగాడు తెలియజేసిరి. ఈ విషయములో హోదగాడు ప్రయాణము చేసెదరు.

ఇండియాలో కమ్యూనిస్టుల ఆరెస్తులు

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 26:—సోషలిజము కామ్యూనిజంలో భారత కమ్యూనిస్టుల ఆరెస్తులగుర్తి ప్రక్రియను సాధ్యమై సంతోషకరముగా వారిని విచారించవలెనని హెచ్చరించెదరా యని తర్జిలగారు అడుగు, తర్జిలగా రడిగినది క్యామ్యూనియన్లకు మేయనియు, దానిని సెరవేర్చెదరనియు వింటర్జ్ ప్రభువు ప్రకటించెను. ఈ విషయమునంతయు అరిజాన్లకా తియారు చేయవలెననియు అట్లు అనవసరము అయ్యుండ వనియు వింటర్జ్ ప్రభువు నుడివెన.

నాభా మహారాణి

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 26:—నాభా మహారాణిగారు ఆమె మధ్యస్థులకు బోగూడదని ఎట్టికీషేధపు టుత్తరపులు లేవనియు, కాని కలుపుకు ఆమెదైత్యో సందలు మంచిగాదని నలవనిచ్చిరనియు వింటర్జ్ ప్రభువు ప్రకటించెను.

రషియాకు బ్రిటిషు పారిశ్రామిక రాయబారము

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 26:—ఇంగ్లండులో నున్న అన్నిరక ముల వ్యాపారముల ప్రతినిధులు 85 గురు లండనునండి మా సోక్రకు బయలుదేరిరి. వీరు సోవియట్లు ప్రభుత్వపు అధిపతులగు సందుకు. వీరు రషియా కరిస్థితలను కరిశీలించి బ్రిటిషు వర్త కాభివృద్ధికి మార్గముల సర సెదరు. రషియాలో మూడు సంలగు వారము లుండురు.

పోకునేనాని అంతర్జాతీయము-యువరా జేగుట
రషియా, మార్చి 25:—పోకునేనాని అంతర్జాతీయము రాజకీయపు యువరాజుయగును. ప్యారిసుకు నేటిమధ్యాహ్నము బయలుదేరెను.

బ్రిటిషు సారాయి నౌక మునుగుట

(రూటరు)

(బ్రిటిషు సారాయి నౌకను అమెరికన్ సముద్ర ప్రాంత పు నావికాదళము కాల్చి ముంచివేయుటకు కాలోములను దెలిపి విచారణ నలవలెనని బ్రిటిషు రాయబారిగో యునైటెడ్ స్టేట్సుకొన్నటు ఆవిషయమును ఆలోచించుచున్నారని రూటరు వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

అమానుల్లాగారి దండయాత్ర

ఆరంభమైనది

పెషావరు, మార్చి 25:—అఫ్ఘను చక్రవర్తిగా నుండిన అమానుల్లాగారు తిరిగి తమ రాజ్యవర్ధిని సంపాదించుటకై కాబూలు నగరమును హట్టించుటకై దండయాత్రను సాగించుచు న్నారని వార్త వచ్చినది. వీరి సైన్యము కాండహారమునండి బయటదేరి వెళ్లినది. ఇక్కడు కాబూలు నగరము కర్జులలోనే ముట్టడింపబడెనని యిది దీనివల్ల తెలియుచున్నది.

సర్దార్ లో అహమ్మదు బాగ్ గారు 26 తేదీని పెషావరు నుండి వెళ్లుటకు సిక్కియించిరి. వంజాబు మెయిలు మీద కాండహార వెళ్లెదరు. వీరి వెంట 7 గురు సహచరులను వీరి యంతర పంచరమునకు మరెయ్యక 12 మందియను వంజాబు మెయిలు మీద వెళ్లెదరు. కాండహారమునండి అమానుల్లాగారు నగర వర్తనము వంటియుండుటవల్ల వీరు కాండహారము కల్గు చున్నాడు.

ప్రజలలో ఆందోళన

ఆఫ్రికన్ లెగ్జరారు గత 28 తేదీని ఒకసభ జరుగదలంచిరి. కాని, కొన్ని యవదర్శకులవల్ల సభజరగలేదు. బహుశః ఆ సభ 28 తేదీని జరుగవచ్చును. అఫ్ఘను రాజ్యపరిశీతుల విషయమై ఇటీవల ఆఫ్రికన్ లెగ్జరారు అధికారములకు కొన్ని సంప్రదింపులు జరుగుచున్నవని వీ రందరు అమానుల్లాగారికి ఆప్తార్థము.

ఉలేమాల ప్రతిజ్ఞలు

(బ్రిటిష్ యంత్రాధిపతిని భాగమైన వర్జిమోతర కర గజాలలోని ఉలేమాల పెషావరులోని కాసీమలీఖాన్ మసీదులో సభచేసి యా క్రిందితీర్మానములు చేసిరి:—

(1) అఫ్ఘనిస్తాన్ లో ప్రస్తుతము కలిగియున్న రాజ్య పరిస్థితులగుర్తియు అమానుల్లా ఘాజీగారు కాఫరు అగునా కాదా (అనగా నవాబుగియు మతాభిమానముగ డగునా కాదా)యనియు చచ్చించి జలాలాబాదులోని ఉలేమాల తమ యభిప్రాయమును ప్రకటించుట వారి విధియైయున్నది.

(2) ఈ కల్జిమోతర కరగజాలలోని ఉలేమాల అఫ్ఘని స్థానమునకు పోవుటకు బ్రిటిష్ గవర్నమెంటువారు అనుమతి నొసంగక పోవుట వల్ల ఉలేమాల మరణియముతో బ్రిటిషువారు అనవసర ప్రయత్నమును కలుగజేసికొన్న వారగుచున్నారు. ఎప్రిల్ నెల 6 తేదీని యారావ్జియలోని ఉలేమాల సమావేశమై వైవిధ్యముగా నిరూపించునని యున్నది.

(3) ఉలేమాల అఫ్ఘనిస్తాన్ లోనికి పోవుటకు బ్రిటిషువారు పాస్ పోర్టులను (అనుమతికరములను) దయచేయని యెడల సర్వవిధోపాయముల సవరించించి ఉలేమాల అఫ్ఘని స్థానమునకు పోవలయు నను తీర్మానమును సదరు ఏప్రిల్ 6 వ తేదీ సభలో తీర్మానించవలెను.

ఈపైజెప్పిన సభకు రావలసినదిగా అనేకమంది ఉలే మాలకు ఆహ్వానము లంపబడినవి. (ఫీ (పె.)

దేశీయ వ్యాపార సంరక్షక సంఘము

సంఘము

బొంబాయి వర్తక ప్రముఖులు స్థాపించిరి
బొంబాయి భారతదేశములోని వ్యాపార కరికృతులను యంత్రాగరములను కాపాడుటకును వృద్ధిచేయించుటకును వలయు కట్టుబాట్లను చేయుటకును సమష్టిగా వ్యాపారాధికారులందరును కృషిచేసి వ్యాపారముల యోగతేమముల సరయుటకును ఒక సూత్రసంఘమును బొంబాయి వర్తకప్రముఖులు నెలకొల్పిరి— సర్ డి.కా.పెటిట్, సర్ జి.కె.సానూను ఇబ్రహీం కహీంతుల్లా మున్నగువారి యుద్దమమునకు కారకులు. (ఆ. (పె.)

బార్లోలీనర్దారు, బజాజ్ గార్లకు నన్యానవత్తము

అస్పృశ్యులు లాలాజీనిధికి రూ.201 సమర్పించుట
అహమ్మదాబాద్, మార్చి 25:—అహమ్మదాబాదు నగరమునందలి అస్పృశ్యులు శ్రీయుగ సర్దార్ బల్లభభాయి పటేల్, జమ్మూలాల్ బజాజ్ గార్లకు సన్మానవత్తము నొసంగిరి. ఆవత్తములను వేండిపెట్టెలోబెట్టి అస్పృశ్యులు వారికి సమర్పించిరి. జమ్మూలాల్ బజాజ్ గారి కొసంగబడిన వత్తము నేటుగారి ఖద్దరు అభిమానము, అస్పృశ్యులయొడ వారి యభి మానము, నిరాడంబర జీవనమును ప్రశంసించెను. తాను బెన్సన్ మతావలంబకుడైనను అస్పృశ్యులకు అక్షి కా రా యం దే వాలంబులలోనికి ప్రవేశము గలుగజేసినందుకు సన్మానవత్త ము వారి నెంతయు ప్రశంసించెను. మహాత్ముని బోధలను బాగుగా గ్రహించినవా డనియు, దేశహితమునకై ధనసహాయ మును బాగుగా చేయువాడనియు సన్మానవత్తముతో నుండెను.

సర్దార్ గారికి నన్యానవత్తము

బార్లోలీ సత్యాగ్రహమునకు నాయకత్వమును వహించి మహాత్ముని తత్వమును పునరుద్ధరించినందులకు సన్మానవత్తము ప్రశంసించెను. మరియు బల్లభభాయిగారు సానిక కరిహాల మునకును, కార్మికులకును చేసిన ప్రశంసనీయును కృషిని సన్మానవత్తము ప్రశంసించెను. అస్పృశ్యులు సాంఘిక, విద్యా విషయక, నైతికోన్నతికై కత్తివంశన లేక పాటుబడిన మహా త్యాగి బల్లభభాయి యని సన్మానవత్తము తేసికొన ప్రశం సించెను.

సర్దారుగారి ప్రత్యుత్తరము

తాను చేయగలిగిన స్వల్పసహాయము తనవిధి యని సెర జేర్చిననియు, మరియు అస్పృశ్యులసహాయముచేతనే ఆమంచి ఫలితములుచేకూరెననియు హిందూమతమునకు అస్పృశ్యత గొప్ప కళంకమనియు చెప్పి, బార్లోలీ సర్దారుడు అస్పృశ్యతాపాత నివారణమును చేయవలెనని కోరెను.

జమ్మూలాల్ బజాజ్

తనకు చేసిన సన్మానమునకు వందనము జరించుచు వారు పడుచున్న కష్టముల నన్నిటిని ఏ కరువు బెట్టి తాను చేసిన సేవ సముద్రములో కాకిరెట్టువలె నప్పదినిని నింక చాల తాను చేయవలసియున్న దనియు జమ్మూలాల్ బజాజ్ గారు చెప్పిరి. అస్పృశ్యులబాగుకై మహాత్ముడే కాండదిం నడిచి అస్పృశ్యులు తమ స్వయంకృషి చేతమ సిక్కిని బాగుపరుచుకొనవలెనని యతడు కోరెను. చతు ర్వర్ణములవారు అస్పృశ్యులను తమలోనికి చేరదీసి అస్పృశ్యతా పాతమును నివారించెద రని యతడు హిందూ మతానులను కోరెను.

లాలాజీ నిధికి అస్పృశ్యులు రు. 201 లు కానుకగా సమ ర్పించిరి.

ఆఖిల భారత భర్తా సంఘసభకు వచ్చిన సి. రాజగో పాలాచారిగారు మన్యపాననిషేధముగుర్తి యుద్ధోధించిరి. (ఫీ (పె.)

తిరువళి క్షే. అన్న దానసమాజములో భోజన మిడినదాతలు

తేదీ	భోజనము చేయబడినవారి సంఖ్య
మార్చి 18	25 తిరువల్లి క్షే. అన్న దానసమాజము
19	25 డిల్లీ
20	25 కె. వి. కృష్ణస్వామిఅయ్యరుగారు
21	50 ఒక దైవభక్తుడు
22	25 ఘాసిమల్ సుహూకారుగారు
23	25 ఎ. గోవిందరాజుమొదలియారుగారు
24	25 కె. పార్థసారథిశెట్టిగారు
25	87 ఆర్. రాఘవాచార్యుగారు
26	25 టి. వి. కచ్చయ అచారిగారు
27	25 జోరాజురవల్ సుహూకారుగారు
28	100 శ్రీమతి దేవుకన్నమ్మగారు 100 వీర లకు వడ పాయసముతో భోజనము పెట్టించి 40 పురుషులను 10 మంది స్త్రీలను దక్షిణులు సహా విప్రదాన మొసగిరి.

కార్యదర్శి.

ఒకసవరణ:—నిన్నటి (25-2-29) ఆంధ్రపత్రిక లో ప్రకటించబడిన మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ సెక్రటరీ భా కార్యక్రమము అచ్చుపారబాటున "మద్రాసుకానసభ" అను క్షిప్ర క్రింద ప్రకటించబడిన. పాఠకులు ససరించుకొన ప్రార్థి కులు. (ఆ. (పె.)

బొంబాయి మిల్లున మైల పంచాయితీ తీర్పు

మిల్లుయజమానులకును-పనివాండ్లకును

సమాధానపు-పరతులు

బొంబాయి, మార్చి 23:- బొంబాయి మిల్లుల తగాదా అనుగుర్ని పంచాయితీ చేయుటకు బొంబాయి గవర్నమెంటు వారిచే హ్యాండ్ పర్ చార్జును ఫౌన్డేషన్ గారి అధ్యక్షులను నియమించిన విచారణ సంఘముయొక్క నివేదిక ప్రకటింపబడినది.

మిల్లుయజమానులు కోరిన ప్రకారముగా పనివాండ్ల వేతన ప్రమాణములను కొన్ని నిధాంతముల ననుసరించి నియమించవలయుననియు, పనివాండ్లకు తనలోనికి చేర్చుకొనుటకు ఏర్పరచదగిన నిబంధనలు సహేతుకములనియు యీ కమిటీవా రంగీకరించినది.

మిల్లు పనివాండ్లు కోరిన 17 కోర్కెయందును రెండు తప్ప మిగిలిన పరతులన్నియు మిల్లు యజమాను లంగీకరించినది.

మిల్లు పనివాండ్లలో యం త్రపు మగ్గము లున్నదని తనిచేయువారికి నూటికి 7½ రూపాయలవరకు జీతములు తగ్గించవలయునని మిల్లు యజమానులు కోరిరి. ఈకోరిక సహేతుకమైనదేయని యీ కమిటీవా రంగీకరించినది. కాని, పనివాండ్లు యందులకు అంగీకరించక భిక్షియింపవలెనని కార్మికశాసనము సహకారము మిల్లు యజమానులకు ముఖ్యముగా అవసరముగినునని, నూతన వేతనప్రమాణప్రకటన అమలులో పెట్టుటకు కార్మికులు అంగీకరింపజేయుగా చేయవలసివచ్చినది. మిల్లు పనివాండ్ల వేతనములను నూటికి 7½ వంతున తగ్గించకుండుటయే మిల్లు యజమానులు అనుబంధించవలసిన వివేకమార్గము అని కమిటీవారు నిలవనిచ్చినది.

పనివాండ్లకు నియమించదగిన వేతనముల ప్రమాణములనుగుర్నిన నూతనవద్దతి అనుబంధం బెట్టియెడల పనివాండ్లయొక్క శ్రద్ధాపక్వతీకరణములకు తగిన యధికతర ప్రతిఫలముపంగి ప్రోత్సహించుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది.

ఇక ముందు పనివాండ్లకును మిల్లు అధికారులకును ఎట్టి తగాదాలైనను వచ్చినపుడు సమ్యక్ జరుగ నవసరములేకండా యుక్తమువారి ప్రతినిధులుగ బయలుపడి కమిటీవారిచే అట్టి తగాదాల తరిమివేయవలెనని యీ విచారణ సంఘమువారు అంగీకరించినది. ఈ విచారణ సంఘమువారి విచారణ ప్రారంభించినదానిగా 70 సమ్యక్ బొంబాయి బట్టలవేతన మిల్లులందు జరిగినవి. ఈ విధముగా మిల్లుల వేతన మిల్లుల జాగ్రత్తల యాబట్టల నేతిపరిశ్రమకు చాలా సవరము కలిగి అంతరించును. ఇందువల్ల యజమానులకు పనివాండ్లకు గూడ సవరదాయము. ఈ ప్రకారముగా పనివాండ్లు బొంబాయిలో సమ్యక్ కొనసాగించెయెడల మిల్లుల అధికారులు బొంబాయిలో మిల్లులకు సాపేక్షములు కూనివేసి ఇక ముందు బొంబాయి సమీపముననున్న బట్టల మధ్యమందు క్రొత్తమిల్లులను స్థాపించెదరు. బొంబాయిలోని కూలివాండ్లు నానాటికి హెచ్చుకూలీలకు కోరుతున్న యింకొక కారణము.

ఇట్టి సమ్యక్ ఆకస్మికముగా జరుగుటవల్ల మిల్లు యజమానులు పెద్ద పెద్ద జట్టిచేరములకు కంట్రాక్టులను వ్యాపికిని బ్యాంకరులకు సాగించుటకు విలంబపడుదు.

పనివాండ్లజీతముల విషయములోను యితర యాద్యోగ ధర్మవిధులను గూర్చిన నిబంధనల విషయములోను గల సాధిక బాధకములనుగూర్చి పరిశీలన చేయుటకై నేతవర్గము యంత్రాగార కార్మికసంఘము లన్నియు కలిసి ఒక నేతవర్గము విద్యాప్రజ్ఞులను తమ ప్రతినిధిగా నియమించి పరిశీలన చేయించవలెను. పనివాండ్లను బర్రపు చేయుటకు 14 కోణములందుగా పనివాండ్లకు తెలియజేసిన సమ్మెలనే బర్రపులు చేయవలెనని పరతు యొకమిటీవా రంగీకరించినది. (ఆ. పే.)

సింహపురి జన్న వాడ

బ్రహ్మాత్మవము

1929 జూలై నెల మొదటివారమున 4 5 6 7 8 తేదీలలో బ్రహ్మ ఆత్మవములు బుద్ధిగలవలె ఉభయకర్తలవలె జరుపబడును. ఈ వాడములు వారివారి సత్కర్మలతో జరుపబడును. నేను మామూలు ప్రకారము ప్రకాశి (కుక్క) బహుళ వస్త్రములను అమావాస్యవరకు జరుగు ఉత్సవముతో ద్వంద్వము కోణమున శ్రీ లెజ వాడ ముందరరామిరెడ్డిగారి సక్రమ లేక శ్రీ కంఠరుణవారి వశం అనే సక్రమ లేక రాత్రి జరిపించుచున్నాను. అందరూ ద్రవ్యము ధాన్యము సహాయముచేసి ఉత్సవాదులకు అందరూ రావలయునని కోరుచున్నాను.

జన్నవాడ సర్వేపల్లి హనుమంతరావు,
781 మంగళవారివారిపేర్లు, నెల్లూరు.

మ హా భా ర త వి మ ర్శ న

గంధకర్త:- వెంకటాచల వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు

చాండవులు భారతములగాక తిరివైపు దేశములనియు, కారవ రాజ్యాధ్యక్షులు కారనియు, ద్రావీడి శంకరర్మక కారనియు, (ద్రావీడి పస్తా) కరణ గాధ యంత్యమనియు శ్రీకృష్ణుడు లోకోత్తరస్వక్తియనియు ఇంక ననేకవిషయములు చేర్చి "మహాభారత చరిత్రము" అని పేరుతో నీవిమర్శ గ్రంథము వ్రాయబడినది. ఇందు భారతకాల భరతఖండ వరుణు (వర్ణము) అచ్చొత్తింది చేర్చబడినది. అందఱును చదువదగినది. 260 పేజీల ఉద్భవంధము వెల 1-4-1 లు మాత్రమే.

రెడ్డిబదర్లు, రాయవరము, మార్కెట్ వారిజిల్లా.

30

రోజులకు

శ్వేతరూపిణ్యు అధమును దినమున కొకసారి యెసకు భుజించి ఎంతబలముగ నుండురో తెలిసికొనుడు.

మీరంత ఎక్కువబలమును గలిగియుండురో

చూడుడు. శ్వేతరూపిణ్యులో నూటికి 85 వంతులు శక్తివృద్ధికరమైన కార్బోహైడ్రేటులు, 16 వంతులు కండ పుష్టికలిగియు పదార్థమును గలవు.

మతియును శ్వేతరూపిణ్యునందు భేషముందుల అవసరమును తగ్గించి జీర్ణముచేయు ఎరిమిడివిధముల ముఖ్యలోపములును, ఆరోగ్యపోషక పదార్థములను కూడ చేరి యున్నవి.

శ్వేతరూపిణ్యు నిజముగా ఆత్యంతమధురమైనది. దాని ఆస్తితీయమైన కమ్మదనము ప్రతివారిని ఆకర్షించును.

దాలరక, పెద్దలకు, వ్యాధిగ్రస్తులకు, వ్యాధివశిషి స్వస్థరతులను వారికి మల్లుల, పర్కెను లేక పెదమును సంబంధించిన పనులుచేయువారికి శ్వేతరూపిణ్యు ప్రతిదినము అవసరమై యున్నది.

ఎల్లప్పుడు శ్వేతరూపిణ్యునే అనుగుడు, శ్వేతరూపిణ్యు అను పూర్తి పేరును, శ్వేతరూపిణ్యును పరిశీలిండు.

Quaker Oats

2054

అపాయము లేనిది, విశేషసకారి.

జబ్బు, జ్వరము, పిత్తము మున్నగువ్యాధులు గల వీడ్డుకొని తగినది.

తల్లీ! బిడ్డకు మంచి విశేషసకారి

కాలిఫోర్నియా అత్తిపండ్ల పర్యత్తు.

"California Syrup of Figs"

బిడ్డకు మలబద్ధకము, పిత్తము మొదలగు వాటి

వల్ల జ్వరము తగిలినప్పుడు ఒక స్పూన్ కాలిఫోర్నియా

యా ఫిగ్ సిరప్ ను (California Syrup of Figs) ఇ

చ్చిన, జీర్ణకోశమునందు మంచి ఆకలిని పుట్టించి,

మలమును అపానవాయువులను శరీరమునుండి తొ

లగించును. జీర్ణకోశమును శుభ్రపఱచును. బొత్తిగా

హానియేమియు చేయదు. మత్తుపదార్థము లేవ్వయు

యిందు చేర్చబడవు.

కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్

(California Syrup of Figs) కొఱకు

మీకెఱుఘును అడుగుము. పిల్లలకు

పెద్దలకు పథ్యపాన విషయము

లన్నియును సవిస్తరముగా సీసామీ

దనే వ్రాయబడియుండును. కెమి

స్టులందరివద్దను దొరకును. తల్లీ!

మీరు (California Syrup of Figs) కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ నే కోరు

డు. లేనియెడల యిమిలేవను నొక దానిని బడయుదురు,

శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

వెంపాడు కాలనీయము

ఏ. కాశ్యపరావుగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) కృష్ణానదికి వెంపాడు కాలనీయ స్థాపన నిమిత్త మంత్రాధ్యక్షులు అందరూ జేయబడినా?

(బి) రెండు లక్షల రూపాయల చెల్లించుట కంగీకరించి?

(సి) పదహారు లక్షల నీటిపారుదల పాండు భూములనుండి యంతరాయాదులు వచ్చినా?

జవాబు:—(ఏ) వసతినిమిత్తము రూ. 1,05,000.

(బి) 4,511 ఎకరముల ఈ స్థానములో చేర్చబడును. తెచ్చిన నామములో 168 యెకరములభూమి యజమానలకు తప్ప, తక్కిన రయితలు యెకరమునకు రూ. 25 చొప్పుగా ఇవ్వబడును.

(సి) స్థానములకు ఆర్థిక సంబంధమును లాభపర్చును గూర్చి యొకరినొకరు గోరబడియున్నది.

బకింగుహంపేటలో కల్లుదుకాణము

ఏ. కాశ్యపరావుగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) బెజవాడ, బకింగుహంపేటలో నొక కల్లుదుకాణము మర్యాదస్థులవారి గృహములనుదగ్గ నుంచబడి యున్నదా?

(బి) బెజవాడ పొలములను మునిసిపల్ సంఘమువారును పదరు దుకాణము తీసివేయబడవలసినదాగా కలకత్తావత్తుని ఎత్తికొని ఆసీదనమును, ప్రభుత్వమువారికిని, విన్నపములను బంపి యున్నారా?

(సి) పదరు విన్నపములు విచారించబడక పదరుదుకాణము స్థాపనచే యొక సంవత్సరము యున్నదా?

జవాబు:—ప్రశ్నలలో నూచించబడిన వివరములగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు. ఆవిషయముగూర్చి విన్నపము చేసియు చేరలేదు. ఒకరినొకరు గోరబడియున్నది.

అరంజిలు పేటలో కల్లుదుకాణము

ఏ. కాశ్యపరావుగారు

(ప్రశ్న:—బెజవాడ, అరంజిలు పేటలో కూలివనినాం ప్ర గృహముల నిమిత్తము మునిసిపల్ సంఘముచే నొకరినొకరు స్థలములలో నొకకల్లుదుకాణ ముంచబడి యున్నదా?

(బి) పదరుదుకాణ మున్నట్లు సంవత్సరము మునిసిపల్ సంఘము ఆగేకసారులు విన్నపములను గావించెనా?

(సి) పదరు విన్నపములు విచారించబడలేదా?

జవాబు:—ప్రభుత్వమునా రావిషయముగూర్చి యొకరినొకరు గోరబడియున్నది.

వ్యవసాయప్రచారమునకు మేజకులంతరులు

ఏ. బి. పెట్టిగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) వ్యవసాయప్రచారమునిమిత్తము కష్టము కావడిన మేజకులంతరులెన్ని?

(బి) ముదూరు, దక్షిణకన్నడముల కొక్క మేజకులంతరు మాత్రమే పట్టణములకు వెళ్ళి యున్నదా? అది యెవరు సరిగా తనిఖీయకన్నది కాదా?

జవాబు:—(ఏ) ఒక్కొక్క సర్కిలు కొక్కొక్కటి చొప్పున.

(బి) ఈసర్కిలులో నుదయోగించబడుచున్న ప్రాంతముల సరిగా తనిఖీయకన్నది.

కాసి, ఇందువలన, ప్రచారమున కెట్టి యాటంకము లేకుండ మరియొక లాంతరు, ఎంటామూలాజికలు కాఖకు చెంది యున్నది. ముఖ్యోత్సాహము లన్నిటికి నుదయోగించబడుచున్నది. ప్రాంతలాంతరు పట్టణము కావడవిషయము మున్నుండే ఆలోచింపబడును.

నూలుయంత్రముల ఫ్యాక్టరీ

ఏ. కాశ్యపరావుగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) రాజధానిలో నొక నూలుయంత్రముల ఫ్యాక్టరీని ప్రభుత్వమువారు స్థాపించదలచియున్నారా?

(బి) ఇందునిమిత్తము బెజవాడ నూలుయంత్రముల ఫ్యాక్టరీ తగిన స్థలములకొరకు ప్రభుత్వవారికిని కాఖవారు యేమయిన ప్రయత్నములు గావించిరా?

సి. పదరునూరుల యెప్పుడెట్టిసికిలో నున్నది.

డి. ప్రభుత్వమువారు నూలుఫ్యాక్టరీ స్వయంగా స్థాపించు నుద్దేశముతో నా లేక నేడయిన ప్రైవేటుకంపెనీకి సహాయమునకు నుద్దేశముతో నా లేక నూలుఫ్యాక్టరీ స్థాపించదలచియున్న యొక ప్రైవేటు కంపెనీ తరపున పదరు ప్రయత్నములను గావించుచున్నారా?

జవాబు:—(ఏ) ప్రభుత్వమువారి కట్టియుద్దేశము ప్రస్తుతము లేదు.

బి. ఈరాజధానిలో తగినస్థలములలో ఆట్టి ఫ్యాక్టరీలను స్థాపించు నుద్దేశముతో పరిశ్రమకాఖవారు 1921 లో ప్రయత్నములు గావించియుండిరి. ఫలితము లేకుండెను. ఇటీవలనే ఒక ప్రైవేటు కంపెనీ ఆట్టి ప్లాంట్లను తగిన స్థలములలో స్థాపించు నుద్దేశముతో ఆవిషయముగూర్చి కొంత భోగట్టా విషయముల కొరకు తర. కనుకాఖవారిని గోరెను.

సి. ఈవిషయము పదరు కంపెనీచే ఆలోచింపబడుచున్నది.

డి. ప్రభుత్వమువారికి నూలుపిల్లు స్థాపించు నుద్దేశము లేదు. పిల్లుకు స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు కొరకు దరఖాస్తు యేదయినను చేరలేదు. పైనబెప్పబడిన ప్రైవేటుకంపెనీచే గోరబడిన భోగట్టా సహాదించుటకే తర. కనుకాఖవారిజేరిల ప్రయత్నములు గావించిరి. పదరు కంపెనీచే గావించబడుచున్న ప్రయత్నములు యంతవరకు భూస్వాముగానే యుంచబడుటకు పదరు కంపెనీ గోరియున్నందున ప్రభుత్వమువారు కంపెనీచే బహిరంగవరముల భూస్వాముగా దలంపకు.

చ గు ళ్ల కు తె ల ము

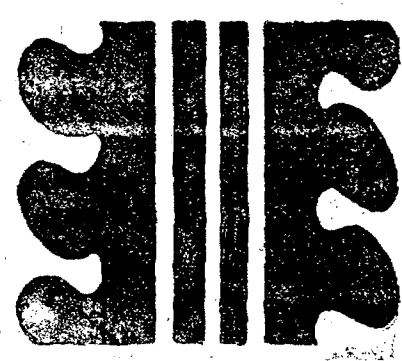
డబ్బీ 1-కి రు 0-6-0; వి. డి. తో 0-11-0

అరికాట్లు, అజిమేరులు, చర్మముకారకమునలన, తిరగాలితలు, తగిలినకాదులయను, జీలపుట్టులయను సంధించును. ఈ తెలమును రాచిన తగుళ్లు మాని జీల పొయి మంచివత్తుకాగావించి. తగుళ్లనొప్పియునుచునును. వ్యక్తిగ్రహము. ఆత్మసంతోషమున దివ్యబాంధాయి చేసె చుడ గాన.

తిరుపతి మహాంతు ఆస్వస్తత

మతము పరిపాలనగూర్చి తెంగ

తిరుపతి, మార్చి 26:—శ్రీమహాంతు ప్రయోగవాసు జీవనదానుగాను విశ్వకర్మ మదరాసు పోయినవారు విదేశాల్లో లాక్రిందట యెప్పుటికి తిరిగి వచ్చిరి. తమ పరిపాలనక్రిందనున్న మతము, దేవస్థానములగూర్చి యేర్పాటులు జేయుటకై వచ్చిరి. వచ్చిన మరునాడే తన శ్వాసయ సలహావారలను పిలిపించి ఆలోచించి హస్తీరాంజనమును ప్రకటించుకొనిరి, దేవస్థానము ఆర్. సి. దానుగారికిని (కమ్యూడు) ఒప్పగించిరి. కాని యీ యేర్పాటులకు మతములో అసంశ్చితి జనించి చాల ఆందోళన జరిగినందున ఆరు నెలలనుండి జబ్బుగానున్న మహాంతుగారి మతిచేడి కొగ మధికమయ్యెను. శ్వాసయవారు తొలి యెత్తించినను వారి మనమును కాంతికుదురలేదు. నిన్నను మదరాసు అడ్వకేటు టి. కుమారస్వామియ్యగారు, వచ్చి ఆగడ పంచాయతీదారులతో మాట్లాడిరి. కర్నూలు మాల్కాము పనుగారు భార్య మోటారుపై వచ్చి ఇకాంక్షను చేసి రాత్రి 9 గంటలకు మహాంతుగారిని మదరాసుకు మోటారుపై గొంపోయిరి. మేజిస్ట్రేటు, సర్కిలు ఇనస్పెక్టరు శ్రీమహాంతుగారి స్వంతమందిరమునకు తాళముచేసి నీలువేసిరి. ముందేమి జరుగునో చూడవలెను. (ఫీ. (పె.)

ఇది హిందూదేశపు గుర్తు కాదు

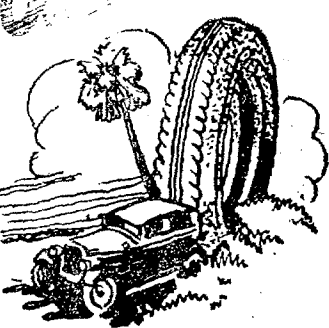
దానిఆర్థము సర్వతోముఖమని

బెల్మాన్ ట్రైరుల డిజైనులలో కెల్ల ప్రేమమైన దానియొక్క వర్తక గురుతు, బ్రిటిష్ గుడ్ రిచ్ బరువంతయు మధ్యభాగమున కాక యిరుప్రక్కలమీద మోపబడుటవలన, చాలదూరముపోగలుగుటకు వీలగునిని ప్రైబామ్మ తెలియపరచును.

ప్రక్కలు బరువుగాను, వెడల్పుగానున్నవి. మధ్యభాగమునకన్న కి రెట్లు ఎక్కువ, నిరపాయకరమైన బటన్ ఎడ్జీలుండుట బట్టి రోడ్డు ఎంత నునుపుగానున్నను రోడ్డునకు వీలయినంతవరకు చాలభాగము అంటియుండును. నిరపాయమే నిశ్చయము.

ఎక్కువ సాభ్యోన్నతి గలుగజేయుట ఎత్తుపల్లపురోడ్డుమీద నడిపిన విశదముకాగలదు.

చాలదూరమువరకు ఎట్టియిబ్బందులు పెట్టకుండ గొంపోవుట, రోడ్డుమీద జారుట మొదలైన అవదలనుండి రక్షణ యింతకంటె తెరలో ఏమికోరెదరు? మరుసారి గుడ్ రిచ్ నమర్చుము. ఉపయోగించుటయే నిదర్శనము.

BRITISH
GOODRICH
NEW NON-SKID TYRES
BEST IN THE LONG RUN

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సామ్యు వనూలు చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ లండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ షిప్ వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అంగ్రేజీ పోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రికలు వగైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-9-0	కల్ హాద	24-0-0
" ఆరుమాసములకు "	14-4-0	"	12-0-0
" మూడుమాసములకు "	7-7-0	"	6-4-0
" మాసమునకు "	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0

క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0
వారపత్రిక "	1-4-0	పాఠసంచికలు సంచిక 1-3	1-0-0

సంచికల సంపుటకు రహితములు ప్రత్యేకము.

భారతి (నచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితమగు చున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కల్ హాద	6-0-0
ఆరసంవత్సరచందా "	8-9-0	"	8-0-0
నీపత్రిక "	0-12-0	"	0-10-0

ఈ పత్రికలో వ్రాయు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వఱకు) క్యాబిన్లో లెండు విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండుభాగములు) వెల రు. 6-0-0. పి. పి. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:— నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ లండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

నెం. 7 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథములు యుదు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొక గ్రంథమువలెను బ్రచురింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦
- 2 జనవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౮-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్నచిలితకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటశివుడుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టనితీగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముం దొక భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదవది యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తి గన్నది. అనువాదకులు: శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు ౧-౮-౦
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి కృతము. శ్రీ రామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీ త్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు నరసముగ వర్ణింపబడినది. నందరాజుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచియించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
- 7 భక్తవదనము (వచనము): బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధక గ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. బౌద్ధ మతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు: శ్రీ కళాంబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఏ., యల్. టి. ౦-౧౦-౦
- 8 భీష్ముడు (అయిదంకముల నాటకము): నార్మేదేశ్వరు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్ నను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యె. (ఆనర్సు) ౧-౦-౦
- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యె. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీవీర మగు విద్యానగరము (హంపిశిథిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత జీవనీతియు నిందు వర్ణితము లైనవి. ౧-౮-౦

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, పుష్పస్థాపకుడు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:— నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ లండ్ కో., 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm Sold Every Where.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPT.

MADRAS & BOMBAY.

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిప్పుతున, కుక్కనవ్వము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని వారింది మంచి బలమును, విర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తి, సంతానమును గలిగించును 2 డబ్బీలు శాలును. 20 కులముల డబ్బీ రు. 1-4-0

పాలనగంధి లేహ్యము—రక్తకుగ్ధి (శ్రేష్ఠమయినది). పవామేహము, మేహపాదలు, చుచ్చులు, యాతరచర్మరోగములు కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని వారింపును. 4 డబ్బీలు శాలును 20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0 2. పి. ఖర్చులు చేడ. పి. పి. పి. అందుకోత, యుర్యదనమాణు, తెరిదేపి-నెల్లూరుడల్లా

సువర్ణసుందరసము సర్వసేవామేహములకు సంజీవివంటిది

ఎటువంటి పవామేహములైన గుడుడ్చును. ఇక జీవము అనవసరం. వోడవట్టుట మొదలైన దుర్బలములు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నాడు. 60 ఏండ్లు వైద్యులను అనుభవముగల శ్రీ శ్రీ వేటూరి సుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంకబడును.

4 నెల 50 మాత్రలు రు. 5-0-0.

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణా.)

ప్రకటన

వెలువడినది! నూతనము !!

షేక్స్పియర్సు ఒథెల్లో అను

విషాద విజయసేన

(నవరసధిరముగు 5 అంకముల నవీన నాటకము)

గ్రంథకర్త - కిర్తి శేఖరుల (బి. శ్రీ) వీరుభట్ల పదాశివ రావుగారు, యీ నాటకము షేక్స్పియర్సు కవివ్రాసిన (ఒథెల్లో) నాటకమున కనువాదముగా గ్రంథకర్త గారికి గల రంగస్థలానుభవముబట్టి రసవంతమగు పాత్రపాత్రములతో, మృదుమధురపద లాల్లిత్యములతో, ముద్దుపాటలకు వద్యములతో, ముచ్చటగు కృంగారసములతో, ప్రదర్శనయోగ్యముగను, శతన యోగ్యముగను రచియింపబడెను. పండితపామరు లెల్లరి నాటక మొకసారి క్రమబాసందముగ జరిపి యానందింపుడు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే గలవు. త్వరగదాడు, ఆలస్య మాకాభంగమే. నెల ప్రతి 1 కి రు. 1-0-0 మాత్రమే, పోస్టు ఖర్చులు కొనువారివే. పలయవారు:—

వీరుభట్ల భాస్కరరావుగారు,

15 జగన్నాథపురం, కాకినాడ, అనివ్రాయుడు.

బాలసుధ (రిజిష్టర్)

మద్రాసు, నరంగల్, బెజవాడ, మొదలగు పట్టణముల యందలి ధర్మవైద్యశాలలయందు నుమారు 10 నెలముల చంటి విద్యుత్ వాడబడి అమోఘమైన గుణముల నిచ్చియున్నది. చంటివిద్యుత్ దివ్యామృతము. సీసా 1 కి రు. 1-0-0 185-2 డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి బెజవాడ